

Ammattilaiset ja pendelöinti Helsingissä

Laura Ansala

Tutkimuskatsauksia
2021:2

Helsinki

Tiedustelut

Laura Ansala, p. 09 310 36248
etunimi.sukunimi(at)hel.fi

Julkaisija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitieto

Osoite

PL 550, 00099 Helsingin kaupunki
(Siltasaarenkatu 18–20 A)

Puhelin

09 310 36377

Internet

www.hel.fi/kaupunkitieto

Tilaukset, jakelu

p. 09 310 36293
kaupunkitieto.tilaukset@hel.fi

Ammattilaiset ja pendelöinti Helsingissä

Laura Ansala

Käännökset

Magnus Gräsbeck

Kuviot

Laura Ansala, Sirkka Koski

Kartat

Laura Ansala

Taitto

Sirkka Koski

Saavutettavuus

Kuvioiden ja karttojen datat saa saavutettavassa muodossa
osoitteesta
kaupunkitieto.kirjasto(at)hel.fi

Verkossa

ISSN 2737-002X
ISBN 978-952-331-953-0

Sisällys

Esipuhe	4
Förord	5
Preface	6
Johdanto	7
Työpaikkojen ja työllisten ammattirakenne ja alueellinen sijoittuminen Helsingissä	10
Helsinkiäisten ammattirakenne on eriytynyt sukupuolen, iän ja syntyperän mukaan	13
Helsingissä työskentelee ja asuu paljon eri alojen erityisasiantuntijoita sekä myyjiä.....	15
Helsinki on erikoistunut useisiin laki-, rahoitus- ja viestinnän alan ammatteihin	17
Työpaikkaomavaraisuus ja ammattirakenne vaihtelee paljon peruspiireittäin.....	20
Pendelöinti Helsinkiin, Helsingistä ja Helsingissä	26
Pendelöinti Helsingin ja Espoon sekä Helsingin ja Vantaan välillä on vilkasta	26
Pendelöinti on yleisempää, kun naapurikunta on lähellä tai liikenne yhteydet ovat hyvät	30
Pendelöinti ja ammattirakenne Helsingissä	34
Helsinkiin ja Helsingistä pendelöinnin yleisyys vaihtelee paljon ammattiryhmittäin	35
Espoosta ja Espooseen pendelöivistä suuri osa on erityisasiantuntijoita, Vantaalta ja Vantaalle pendelöivien joukko on ammattirakenteeltaan monipuolisempi	37
Yhteenveto.....	39
Lähteet	41
Liitekuviot	42
Liitetaulukot.....	44
Tilastoaineiston kuvaus	48

Esipuhe

Helsingin seutu muodostaa laajan hieman yli 1 500 000 asukkaan – ja noin 730 000 työllisen – suuruisen yhtenäisen työmarkkina-alueen, jonka merkitys maan taloudelle on suuri. Helsingin seudulla sijaitsee noin kolmannes Suomen työpaikoista, ja miltei viidennes yksinomaan Helsingissä. Seudun ammattirakenne on eriytynyt. Joillakin ammattialoilla – esimerkiksi laki-, rahoitus- ja viestinnän aloilla sekä kulttuurialalla – työpaikat ovat keskittyneet voimakkaasti Helsinkiin. Lähes kolmannes Helsingin työllisistä työskentelee erityisasiantuntijatehtävissä. Helsingin seudulle onkin tyypillistä monista kansainvälisistä suurkaupungeista tuttu kehitys, jossa ammattirakenne on eriytynyt paitsi seudun ja muun Suomen välillä myös sisäisesti seudun suurimpien kaupunkien ja kehyskuntien välillä, ja jopa Helsingin sisällä.

Tämä tutkimuskatsaus kuvaa Helsingin seudun ammattirakenteen erityispiirteitä sekä työvoiman liikkuvuutta seudun kuntien välillä. Katsauksen pääfokus on Helsingin työmarkkinoiden tarkastelussa, mutta samalla luodaan katsaus pendelöinnin dynamiikkaan ja muutoksiin seudullisesti. Noin 275 000 ihmistä pendelöi Helsingin seudulla asuinkuntansa ja työpaikkansa välillä. Kaiken kaikkiaan Helsingissä työssäkäyvistä 40 prosenttia asuu kaupungin rajojen ulkopuolella. Helsingin työmarkkinat ovat siis voimakkaan riippuvaisia muualta saatavasta työvoimasta. Vilkkainta työmatkaliikenne on Helsingin ja naapurikaupunkien, eli Espoon ja Vantaan, välillä.

Tutkimuskatsaus tuo hyvin esiin Helsingin seudun kuntien työmarkkinoiden väliset vahvat kytkökset sekä ammattialojen väliset suuret erot siinä, kuinka paikallisesti tai seudullisesti ne ihmisiä työllistävät. Näillä eroilla on vaikutusta muun muassa siihen, millä tavoin – ja kuinka alueellisesti – erilaiset työmarkkinoiden muutokset, kuten vuonna 2020 alkanut koronaepidemia, heijastuvat eri ammattialoihin. Ymmärrys kehityksestä on keskeistä suunniteltaessa muun muassa alueellista ja ammatillista liikkuvuutta parantavia toimia, joilla voidaan helpottaa eri ammattilaisten sopeutumista yllättäviin työmarkkinoiden muutoksiin. Tämän tutkimuskatsauksen yhteydessä julkaistava erillinen tilastokatsaus koronakriisistä paljon kärsineiden ammattiryhmien – ravintolatyöntekijöiden, myyjien, kuljettajien sekä mainonnan ja markkinoinnin erityisasiantuntijoiden – tilanteesta ja pendelöinnistä pyrkii antamaan aiheesta lisäymmärrystä.

Helsingissä toukokuussa 2021

Katja Vilkama
tutkimuspäällikkö
Kaupunkitieto

Förord

Helsingforsregionen utgör en enhetlig arbetsmarknad för lite över 1 500 000 invånare, varav omkring 730 000 sysselsatta. Dess betydelse för landets ekonomi är stor. Omkring en tredjedel av alla arbetstillfällen i Finland ligger i Helsingforsregionen, och nästan en femtedel i själva Helsingfors. Yrkesstrukturen i regionen är speciell såtillvida att de finländska jobben inom vissa yrkeskategorier – till exempel inom juridik, finansiering och information och kommunikation, samt kultursektorn – är starkt koncentrerade till Helsingfors. Nästan en tredjedel av de sysselsatta i Helsingfors arbetar inom specialistyrken. Typiskt för Helsingforsregionen är en utveckling som liknar den man sett i många internationella storstäder, dvs. en utveckling där yrkesstrukturen differentierats både mellan stadsregionen och landet i övrigt och även internt inom regionen mellan de stora centrala och de små perifera kommunerna, och till och med mellan olika delar av Helsingfors.

Föreliggande forskningsöversikt beskriver dels särdrag i yrkesstrukturen i Helsingforsregionen, dels arbetskraftens rörlighet mellan kommunerna i regionen. Huvudfokus ligger på analysen av arbetsmarknaden i Helsingfors, men samtidigt görs en översikt av pendlingens dynamik och förändring i hela regionen. Omkring 275 000 människor pendlar i Helsingforsregionen mellan sin hemkommun och sin arbetsplatskommun. Allt som allt 40 procent av dem som förvärvsarbetar i Helsingfors bor utanför stadens gränser. Arbetsmarknaden i Helsingfors är alltså starkt beroende av arbetskraft utifrån. Livligast är pendlandet mellan Helsingfors och dess rågrannar Esbo och Vanda städer.

Forskningsöversikten tar åskådligt fram dels de starka kopplingarna mellan Helsingforsregionens kommuners arbetsmarknader, dels de stora skillnaderna yrkeskategorier emellan i hur lokalt eller regionalt de sysselsätter folk. Dessa skillnader påverkar bland annat hur – och hur lokalt – olika förändringar på arbetsmarknaden, såsom den covid19-pandemi som bröt ut 2020, återspeglas på olika yrkeskategorier. Att förstå utvecklingen är centralt då man planerar bland annat åtgärder som förbättrar rörligheten mellan dels områden, dels yrken, och som kan göra det lättare för yrkespersoner att anpassa sig till oväntade förändringar på arbetsmarknaden. För att ge ytterligare förståelse i ämnet har, i samband med denna forskningsöversikt, en skild statistiköversikt utgivits om de yrkeskategorier som lidit mycket av coronakrisen, nämligen restaurangpersonal, försäljare, förare, samt specialister inom reklam och marknadsföring.

Helsingfors, maj 2021

Katja Vilkama
forskningschef
Stadsforskning och -statistik

Foreword

The Helsinki Region forms a common labour market for slightly more than 1.5 million residents, around 730,000 of whom are employed. Its importance for the nation's economy is considerable: almost one-third of Finnish jobs are located in the Helsinki Region, and almost one-fifth in Helsinki proper. The occupational structure of the region's population is special in the sense that Finnish jobs in certain occupational sectors such as law, finance and information and communication, as indeed in the cultural sector, are strongly clustered in Helsinki. Almost one-third of the employed in Helsinki work in jobs categorised as "professionals". Typical of the Helsinki Region is a trend seen in many international major cities: growing differences in the occupational structure of jobs and people between the city region and the rest of the country on the one hand and, on the other, internally in the region between the larger central municipalities and the smaller peripheral ones – and even between various parts of Helsinki.

The present research report describes peculiarities of the occupational structure in the Helsinki Region as well as the mobility of the labour force between municipalities in the region. The main focus is on the analysis of the labour market in Helsinki, but at the same time, an overview is made of the dynamics and changes of commuting in the whole region. Within the Helsinki Region, around 275,000 people commute between their municipality of residence and workplace. All in all, 40 per cent of those who go to work in Helsinki live outside Helsinki. Thus, the labour market in Helsinki is strongly dependent on labour from outside its borders. Commuting is most common between Helsinki and its closest neighbours, the cities of Espoo and Vantaa.

The research report aptly describes, on the one hand, the strong links between the labour markets of the various municipalities of the Helsinki Region and, on the other, the big differences between occupational categories in how locally or regionally they provide jobs. These differences have an effect on, among other things, how – and how locally – various changes on the labour market, such as the covid-19 pandemic starting here in 2020, affect various occupational categories. An understanding of the trends is crucial when planning, among other things, measures that improve geographical and occupational mobility and that can help professionals adapt to unexpected changes in the labour market. To add to our understanding of the theme, a separate statistical report on the situation and commuting in those professions severely hit by the covid-19 pandemic has been published alongside this research report. Such professions include restaurant workers, salespersons, drivers, and advertising and marketing professionals.

Helsinki, May 2021

Katja Vilkama
Research Director
Urban Research and Statistics

Johdanto

Helsingin ja Helsingin seudun työmarkkinat ovat niin kooltaan kuin taloudelliselta merkitykseltään huomattavat. Vuonna 2018 pelkästään Helsingissä sijaitsi 17 prosenttia Suomen työpaikoista ja asui reilut 13 prosenttia Suomen työllisistä. Kun mukaan lasketaan muut seudun kunnat, 32 prosenttia maan työpaikoista ja 30 prosenttia työllisistä oli sijoittunut Helsingin seudulle. Seudulla kävi töissä noin 762 000 ja asui noin 721 000 työllistä. Seudulla asuvista työllisistä lähes kaksi viidestä, eli noin 275 000 työllistä, hyödynsi seudun yhteisiä työmarkkinoita pendelöimällä, eli he työskentelivät jossain muussa seudun kunnassa kuin asuinkunnassaan.

Tässä tutkimuskatsauksessa tarkastellaan Helsingin seudun ammattirakennetta ja pendelöintiä, sekä niiden välistä yhteyttä ja viimeaikaista kehitystä Helsingin näkökulmasta. Katsauksessa tarkastellaan muun muassa työmarkkinoiden ammattirakenteen eriytymistä iän, sukupuolen ja syntyperän mukaan, työllisten ja työpaikkojen sijoittumista Helsingin seudulla ja Helsingin sisällä, sekä erilaisten ammattilaisten valmiutta käydä töissä etäämmällä asuinpaikastaan. Katsaus pohjautuu Tilastokeskuksen rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston vuosittaisiin poikkileikkaustietoihin työllisten ammateista, asuinkunnista ja työssäkäyntikunnista 2010-luvulla. Tuorein käytettävissä oleva tieto koskee vuoden 2018 loppua.

Se, kuinka merkittävästi vuonna 2020 alkanut koronakriisi vaikuttaa tässä katsauksessa tarkasteltuun Helsingin ja sen seudun työmarkkinoiden dynamiikkaan, on vielä toistaiseksi epävarmaa. Tähän mennessä laajamittaiset lomautukset ja irtisanomiset ovat olleet kriisin yksi huomattavimmista työmarkkinavaikutuksista. Ne ovat kohdistuneet voimakkaasti erityisesti palvelualoilla työskenteleviin. Erillisessä raportissa ”Ammattilaiset ja koronakriisi Helsingissä: neljä esimerkkiä” (Ansala 2021) tarkastellaan tässä katsauksessa käsiteltyjä teemoja neljässä sellaisessa ammattiryhmässä, jossa työttömyys on kasvanut erityisen paljon vuonna 2020 alkaneen koronakriisin myötä.

Sen lisäksi, että tämä katsaus taustoittaa aivan viimeaikaisia kehityskulkuja Helsingin ja sitä ympäröivän seudun työmarkkinoilla, katsaus valottaa Helsingin seudun työmarkkinoiden dynamiikkaa yleisemminkin ja tarjoaa taustatietoa esimerkiksi alueen työntekijöiden ja työpaikkojen kohtaantoon liittyvien kysymysten pohdintaan. Suuresta koostaan ja vilkkaasta pendelöinnistään huolimatta seudun työmarkkinoilla on pitkään ollut ammatteja, joissa yritykset tarvitsisivat työvoimaa enemmän kuin sitä on tarjolla, kun taas toisissa ammateissa työttömiä työnhakijoita on enemmän kuin yritykset voivat palkata.

Näiden ammattikohtaisten epätasapainotilanteiden taustalla voi olla lukuisia tekijöitä. On mahdollista, että työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät määrällisesti tai laadullisesti kohtaa. Voi olla, että esimerkiksi joihinkin työvoimapulasta kärsiviin ammatteihin ei yksinkertaisesti ole saatavilla ammattilaisia koko Suomessa. On myös mahdollista, että heikon kohtaannon ammateissa on kyse ammatissa vaaditun ja saatavilla olevan osaamisen huonosta vastaavuudesta. Työmarkkinoiden muuttuessa yhä kiihtyvällä tahdilla tietyillä aloilla ammattilaisten osaaminen voi vanhentua hyvinkin nopeasti, eivätkä koulutuslaitoksetkaan aina pysy työelämän muutosvauhdissa mukana. Työn kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa toisinaan myöskään siksi, ettei työn hinta, eli palkka, ole oikea. Jos palkka ei vastaa tai ylitä työntekijän ns. kynnispalkkaa, jota pienemmällä korvauksella työntekijä ei suostu työtään tarjoamaan, avoinna oleva työpaikka jää täyttämättä.

Työn kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuus voi olla myös maantieteellistä, eli ammattitaitoista ja osaavaa työvoimaa olisi kyllä saatavilla, mutta ei juuri siellä, missä yritykset sitä tarvitsisivat. Näissäkin tapauksissa työtarjouksen vastaanottamista pohtivalle yksilölle keskeisessä roolissa ovat työstä saatu hyöty, eli siitä tarjottu palkka ja muut hyödyt. Näiden täytyy olla sillä tasolla, että ne kompensoivat yksilölle pitkistä

asuin- ja työpaikan välisestä etäisyydestä aiheutuvia kustannuksia. Kustannuksia voi syntyä siitä, että yksilön täytyy muuttaa lähemmäs työpaikkaa, aloittaa pendelöinti nykyisestä asuinpaikastaan, tai valita jokin näiden kahden yhdistelmä. Luonteeltaan nämä kustannukset ovat usein rahallisia ja/tai ajallisia, mutta jotkin kustannuksista voivat olla vaikeammin mitattavia, esimerkiksi psyykkisiä, asuin- ja/tai työpaikan vaihtamiseen liittyviä huolia. Toisaalta vaikkapa erilaiset työmatkoihin liittyvät verotukselliset edut, tai työnantajan tarjoamat mahdollisuudet työsuhteasuntoon tai etätööhön, voivat alentaa osaa em. kustannuksista, ja siten myös vaikuttaa yksilön tekemiin valintoihin.

Työpaikkaan liittyvien hyötyjen lisäksi yksilö saa hyötyä myös asuinpaikastaan ja asunnostaan, ja henkilökohtaisten asumiseen liittyvien preferenssien merkitys päätöksenteossa voikin olla merkittävä. Yksi näistä on vaikkapa työmatkaankin liittyvä, asuinalueen hyvä liikenteellinen saavutettavuus. Muita vastaavia asuinalueen piirteitä ovat esimerkiksi sen tarjoamat palvelut ja naapuruston turvallisuus ja yhteisöllisyys, ja itse asunnon mielekkyyteen vaikuttavat muun muassa sen koko, laatu ja varustelu. Yksilöillä on näiden tekijöiden suhteen erilaisia preferenssejä, eivätkä kaikki tekijät ole yhtä tärkeitä kaikille.

Yksilön asumisvalintoja määrittävät keskeisesti kulloinenkin, alueellisesti vaihteleva asuntotarjontatilanne sekä asumisen hinta, sekä hänen tulojensa ja varallisuutensa riittävyys. Tulojen suuruuteen puolestaan vaikuttaa keskeisesti muun muassa yksilön ammatti – osittain tämän vuoksi asuinalueiden välillä voidaan havaita suuriakin eroja niillä asuvien työllisten ammattirakenteessa. Eri rajoitteista johtuen yksilöllä ei aina ole mahdollisuutta asua juuri sillä asuinalueella tai sellaisessa asunnossa, joka vastaisi parhaiten kaikkia hänen tarpeitaan ja toiveitaan. Olivat asumisvalinnat vapaaehtoisia tai rajoitteiden sanelemia, niiden seurauksena nähdään toisinaan hyvinkin selväpiirteistä alueellista eriytymistä ja erilaistumista esimerkiksi tulo- tai koulutustason tai etnisyyden suhteen, niin kaupunkien välillä kuin niiden sisälläkin.

On myös selvää, että harvoin yksilö voi tehdä asuin- ja työpaikan valintaansa vain ja ainoastaan omasta näkökulmastaan. Päätöksiä tehdessään yksilön on mahdollisesti huomioitava myös kotitalouden muiden jäsenten tilanne ja vaikutukset muihin tärkeisiin ihmissuhteisiin. Yksilö tekee useimmiten valintansa myös tietyssä kaupungissa tai seudulla, joiden rakenteeseen vaikuttavat muun muassa niin yritysten sijaintipäätökset kuin kaupunkien maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevat linjaukset. Lisäksi valintatilanteessa ei aina ole saatavilla täydellistä informaatiota, eikä ole myöskään selvää, millaisia seurauksia sen hetkisillä valinnoilla on pitemmällä aikavälillä. Muun muassa juuri tulevaisuuteen liittyvästä epävarmuudesta johtuen yksilöt eivät tyypillisesti ole aivan ehdottomia valinnoissaan, vaan ovat valmiita hyväksymään erilaisia työ- ja asuinpaikkojen yhdistelmiä, ja siten myös epäoptimaalisia työmatkoja.

Tässä katsauksessa tarkastellut Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivät ovat siis päätyneet ottamaan vastaan työpaikan asuinkuntansa ulkopuolelta, sen sijaan että olisivat valinneet työskentelyn asuinkunnassaan tai muuttaneet asumaan työssäkäyntikuntaansa. On todennäköistä, että näiden valintojen taustalla on ollut edellä kuvatun kaltaisia, monitahoisia päätöksentekoprosesseja, joiden lopputuloksena pendelöivät ovat oletettavasti todenneet valitsemansa asuin- ja työpaikan kombinaatiot heille riittävän hyviksi. Ne eivät välttämättä ole parhaita kombinaatioita juuri sillä hetkellä, mutta koska asuin- tai työpaikan vaihto on mahdollista tulevaisuudessa, työmatkakustannuksia voi pitää väliaikaisina. Tästä seuraa, että yksilö voi hyväksyä myös sellaisia asuin- ja työpaikkoja, joiden hyödyt eivät kata kaikkia työmatkasta koituvia kustannuksia.¹

¹Päätöksentekoprosessin kuvaus mukailee työn etsintäteoriaan pohjautuvia taloustieteellisiä malleja, joilla kuvaillaan asuin- ja työpaikan valintaan ja työmatkaan liittyviä valintoja (ks. esim. van Ommeren ym. 1997, 1998, 1999).

Tämä katsaus on luonteeltaan kuvaileva. Vaikka aineisto mahdollistaa tarkastelut varsin tarkoin ammatti- ja aluetasoilla, se koostuu silti eri ammatti- ja aluetasojen summatioista, eikä esimerkiksi työllisten seuraaminen yli ajan ole mahdollista. Kovinkaan pitkälle menevien johtopäätösten tekeminen, saati syy-seuraussuhteiden päättelemine, ei siis ole aineiston pohjalta mielekäästä. Varsinaista ammattien alueellista kohtaantoa Helsingissä tai Helsingin seudulla ei tässä katsauksessa myöskään kuvata. Seutukuntatasolla tätä ilmiötä ovat tarkastelleet esimerkiksi Pehkonen ym. (2018).

Työpaikkojen ja työllisten ammattirakenne ja alueellinen sijoittuminen Helsingissä

Helsingin seudun kunnat ovat Helsingin työmarkkinoiden kannalta keskeisiä työvoiman kysynnän ja tarjonnan lähteitä.² Kunnat eivät kuitenkaan ole työmarkkinoidensa koon tai ammattirakenteensa puolesta keskenään samanlaisia. Lisäksi Helsinki on ammatillisesti erikoistunut, eli tietyt ammattiryhmät ovat keskittyneet voimakkaasti nimenomaan Helsinkiin suhteessa muuhun Suomeen. Kuntien välisten eroavaisuuksien lisäksi alueellisia eroja ammattirakenteessa löytyy myös kuntien sisällä. Helsingissä sijaitsevat työpaikat ja kaupungissa asuvat työlliset eivät ole sijoittuneet kaupungin sisällä tasaisesti, vaan Helsingissä on erilaisia, ammattirakenteeltaan huomattavastikin toisistaan poikkeavia asuin- ja työssäkäyntialueita. Seuraavassa tarkastellaan tarkemmin Helsingin ammattirakennetta suhteessa muuhun Helsingin seutuun ja muuhun Suomeen, Helsingissä asuvien ammattilaisten taustaominaisuuksia, sekä Helsingin sisäisiä eroja alueiden ammattirakenteessa.

Helsingin seudun kuntien ammattirakennetta tarkastellaan Tilastokeskuksen ammatiluokituksen pääluokkatasolla, aloittaen Helsingistä (ks. liitetaulukko 1).³ Helsingin työpaikkojen, eli Helsingissä työssäkäyvien ammattirakennetta leimaa suuri erityisasiantuntijoiden ja asiantuntijoiden osuus. Noin puolet 409 000:sta Helsingissä vuoden 2018 lopussa työssäkäyvistä oli erityisasiantuntijoita tai asiantuntijoita. Erityisasiantuntijoita työskenteli Helsingissä 128 700 ja asiantuntijoita 81 800 (kuvio 1 ja liitetaulukko 2). Suuri ammattiryhmä muodostui myös 70 000:sta Helsingissä työskentelevästä palvelu- ja myyntityöntekijästä. Kaikista vähiten Helsingissä sijaitsi prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden työpaikkoja. Liikkuvaa tai muutoin monipaikkaista työtä tekeviä, erityisesti vaikkapa kuljetus- ja rakennusalaalla työskenteleviä, tarkasteltaessa on syytä kuitenkin muistaa, että tarkasteltu työpaikan sijainti tarkoittaa työntekijän työnantajan tai yrittäjän toimipaikan sijaintia. Useissa ammateissa varsinaisten työtehtävien suorittaminen ei kuitenkaan tapahdu tällä toimipaikalla vaan muualla Helsingissä tai mahdollisesti sen ulkopuolellakin.

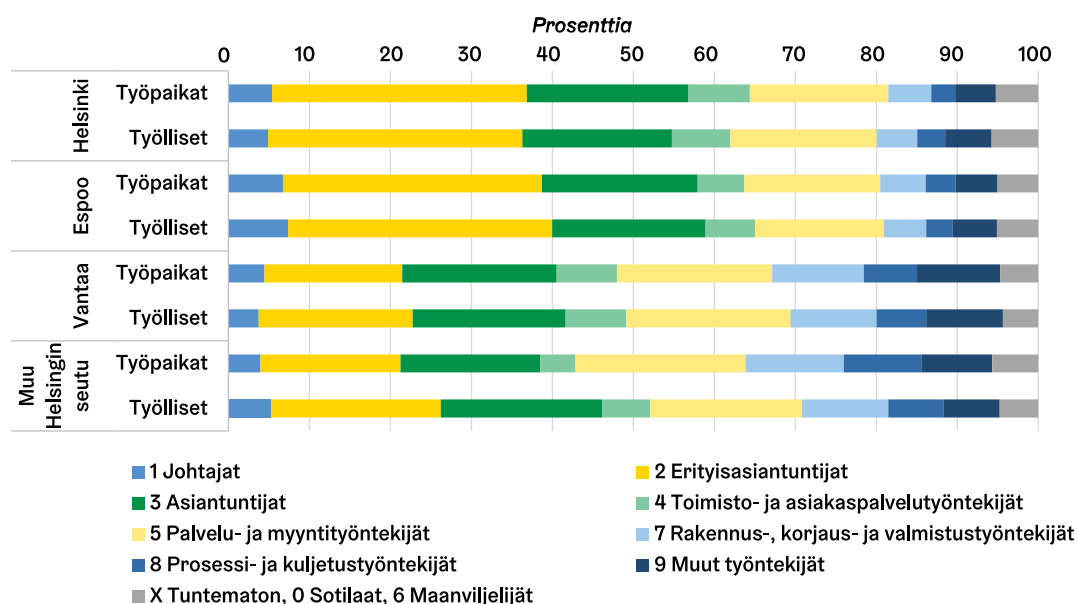
Vuonna 2018 Helsingissä asui 319 000 työllistä. He muodostivat 91 prosenttia Helsingissä asuvasta työvoimasta, eli työllisten ja työttömien yhteismäärästä, ja 49 prosenttia koko Helsingissä asuvasta 648 000 hengen väestöstä. Helsingissä asuvien työllisten ammattirakenne oli hyvin samankaltainen kuin Helsingissä sijaitsevien työpaikkojen. Verrattuna työpaikkoihin, työllisistä hieman pienempi osa muodostui asiantuntijoista, mutta hieman suurempi osa työllisistä oli palvelu- ja myyntityöntekijöitä. Helsingin työpaikkaomavaraisuus vuonna 2018 oli 128 prosenttia, eli työpaikkoja oli 28 prosenttia enemmän kuin työllisiä.

Muiden Helsingin seudun kuntien työmarkkinat olivat selvästi Helsinkiä pienemmät, ja ne olivat Helsinkiin ja toisiinsa verrattuna erilaisia myös ammattirakenteeltaan ja työpaikkaomavaraisuudeltaan. Espoo, jossa työpaikkoja sijaitsi 123 900 ja työllisiä

²Helsingin seutu sisältää Helsingin, Vantaan ja Espoon lisäksi seuraavat kunnat: Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti. Pääkaupunkiseudun muodostavat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen, ja loput 10 kuntaa ns. KUUMA-kunnat. Tässä selvityksessä Kauniainen luokitellaan yhdessä KUUMA-kuntien kanssa ryhmään ”Muu Helsingin seutu”.

³Ammatiluokitus muodostuu viidestä hierarkkisesta tasosta. Luokituksen yksityiskohtaisuus kasvaa alemmille hierarkiatasojille mentäessä. Pääluokkataso sisältää 10 luokkaa, ja ne merkitään 1-numeroisella koodilla. 2-numerotaso sisältää 43 luokkaa, 3-numerotaso 130 luokkaa, ja 4-numerotaso 436 luokkaa. (Tilastokeskus 2011.) Tässä katsauksessa tarkoin käytettävissä oleva taso on luokituksen 4-numerotaso.

Kuvio 1. Helsingin seudulla sijaitsevien työpaikkojen ja seudulla asuvien työllisten ammattirakenne 2018

asui 135 200, poikkesi Helsingistä lähinnä työpaikkaomavaraisuudeltaan, joka oli 92 prosenttia vuonna 2018. Espoon työpaikkojen ja työllisten ammattirakenne sen sijaan oli melko samankaltainen kuin Helsingissä. Espoossa johtajien osuus sekä työpaikoista että työllisistä oli hieman suurempi kuin Helsingissä, kun taas palvelu- ja myyntityöntekijöiden osuus oli Espoossa hieman pienempi kuin Helsingissä.

Vantaan 121 100 työpaikasta ja Vantaalla asuvasta 111 400 työllisestä puolestaan suhteellisesti suurempi osuus oli rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä, prosessi- ja kuljetustyöntekijöitä ja muut työntekijät -ammattiryhmään kuuluvia, ja suhteellisesti pienempi osuus oli erityisasiantuntijoita kuin Helsingissä.⁴ Vantaan työpaikkaomavaraisuus oli 109 prosenttia eli jonkin verran pienempi kuin Helsingissä.

Helsingin seudun pienemmissä kunnissa sijaitsi yhteensä 107 900 työpaikkaa ja kunnissa asui yhteensä 155 100 työllistä vuonna 2018. Verrattuna seudun suuriin kaupunkeihin, seudun pienempien kuntien yhteenlaskettu työpaikkaomavaraisuus oli selvästi alhaisin, 70 prosenttia. Pienin se oli Pornaisissa, 44 prosenttia, mutta toisaalta Hyvinkäällä työpaikkaomavaraisuus oli 94 prosenttia, eli hieman korkeampi kuin Espoossa. Helsinkiin verrattuna erityisasiantuntijat olivat selvästi vähemmän edustettuina seudun pienempien kuntien työpaikkojen ja työllisten joukossa. Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden, prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden ja muut työntekijät -ammattiryhmän suhteellinen osuus oli pienemmissä kunnissa puolestaan pääosin suurempi kuin Helsingissä.

Vuonna 2010 Helsingin työpaikkaomavaraisuus oli 131 prosenttia eli hieman suurempi kuin vuonna 2018. Omavaraisuuden pieneneminen ajanjaksolla johtui siitä, että työpaikkojen määrä Helsingissä kasvoi hitaammin kuin kaupungissa asuvien työllisten määrä. Helsingin työpaikkojen määrä kasvoi ajanjaksolla 27 600:lla, eli noin 7 prosenttia, ja työllisten määrä 28 100:lla, eli noin 10 prosenttia.⁵ Ammattiryhmien välillä oli kuitenkin selviä eroja kehityksessä. Esimerkiksi, siinä missä erityisasiantuntijoiden kohdalla

⁴ Muut työntekijät -ammattiryhmään kuuluvat työskentelevät siivoukseen, jätehuoltoon, keittiö- ja pesulatyöhön, maa- ja metsätalouteen, kaivos- ja rakennusteollisuuteen, kuljetus- ja rahdinkäsittelytyöhön ym. liittyvissä avustavissa, rutiiniluonteisissa tai vähän koulutusta vaativissa tehtävissä. Tehtävät voivat liittyä ammattityöntekijöiden avustamiseen tai sesonkityöhön. (Tilastokeskus 2021.)

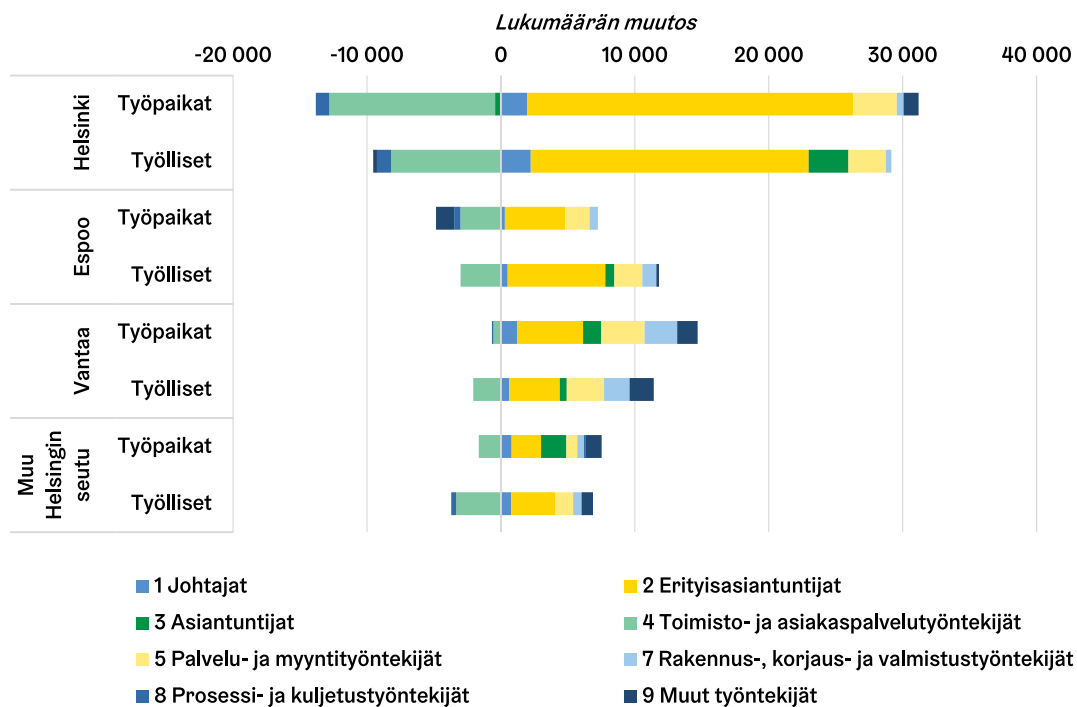
⁵ Tilastokeskuksen ammatiluokituksen muutoksista johtuen vuosi 2010 on aikaisin vuosi, johon vuoden 2018 tietoja voidaan luotettavasti vertailla.

työpaikkojen määrä kasvoi 24 300:lla (+23 prosenttia) ja työllisten määrä 20 800:lla (+26 prosenttia) vuodesta 2010, toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden työpaikkojen määrä pieneni 12 400:lla (29 prosenttia), ja työllisten määrä lähes 8 200:lla (–26 prosenttia) (kuvio 2 ja liitetaulukko 2). Erityisasiantuntijoiden ammattiryhmän lisäksi Helsingissä tapahtui kasvua myös palvelu- ja myyntityöntekijöiden ja johtajien ammattiryhmien työpaikkojen ja työllisten määrässä. Myös muut työntekijät -ammattiryhmän työpaikkojen määrä kasvoi, mutta työllisten määrä hieman pieneni. Asiantuntijoiden kohdalla puolestaan työpaikkojen määrä hivenen väheni, mutta työllisten määrä kasvoi.

Kuten Helsingissä, myös Espoossa työpaikkaomavaraisuus pieneni vuodesta 2010, jolloin se oli 96 prosenttia. Sen sijaan Vantaalla ja muualla Helsingin seudulla työpaikkaomavaraisuus kasvoi. Työpaikkamäärät kasvoivat ajanjaksolla kaikilla tarkastelluilla alueilla. Helsinkiin verrattuna työpaikkojen määrän suhteellinen kasvu oli erityisen voimakasta Vantaalla, jossa kasvua oli vajaat 17 prosenttia. Espoossa työpaikkojen määrä kasvoi reilut 4 prosenttia, ja muualla Helsingin seudulla yhteensä noin 7 prosenttia.

Kun tarkastellaan muutoksia Espoon, Vantaan ja muiden Helsingin seudun kuntien ammattiryhmien koossa, samansuuntaiset ja selvät muutokset erityisasiantuntijoiden ja toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden määrissä näkyivät myös siellä. Laadullisesti samanlaisia muutoksia näissä ammattiryhmissä tapahtui myös muualla Suomessa, mikä viittaa siihen, ettei kyse ole vain Helsingin seudulle ominaisesta kehityksestä vaan yleisestä ammattirakenteellisesta kehityksestä. Suhteelliset muutokset Helsingin seudulla erityisasiantuntijoiden ja toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden määrissä olivat kuitenkin jonkin verran voimakkaammat kuin muualla Suomessa.

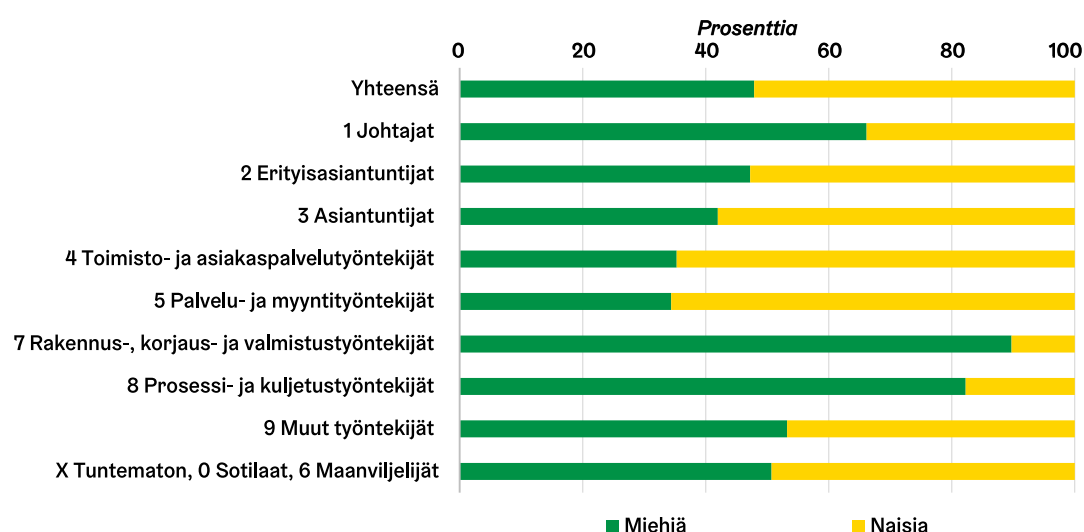
Kuvio 2. Helsingin seudulla sijaitsevien työpaikkojen ja seudulla asuvien työllisten määrän muutos ammattiryhmittäin 2010–2018

Helsingiläisten ammattirakenne on eriytynyt sukupuolen, iän ja syntyperän mukaan

Helsingiläisten ammattirakenne on selvästi eriytynyt sukupuolen, iän ja syntyperän mukaan. Keskimäärin Helsingissä asuvista työllisistä 52 prosenttia oli naisia vuonna 2018 (kuvio 3).⁶ Ammattiryhmistä naisvaltaisimpia olivat toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät sekä palvelu- ja myyntityöntekijät, joista liki kaksi kolmesta oli naisia. Myös Helsingissä asuvista erityisasiantuntijoista ja asiantuntijoista yli puolet oli naisia. Eri-tyisen miesvaltaisia ammattiryhmiä olivat sen sijaan rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijät. Myös Helsingissä asuvista johtajista kaksi kolmesta oli miehiä.

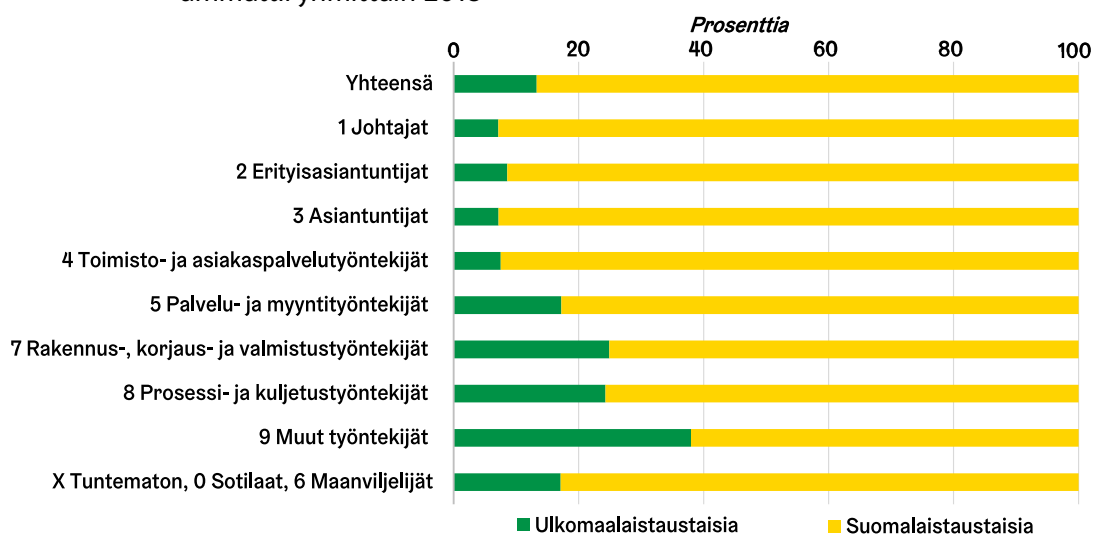
Kuvio 3. Helsingissä asuvien työllisten sukupuolijakauma ammattiryhmittäin 2018

Reilut 13 prosenttia Helsingissä asuvista työllisistä, eli noin 42 400 työllistä, oli ulkomaalaistaustaisia vuonna 2018 (kuvio 4). Koko Helsingin väestöstä ulkomaalaistaustaisten osuus oli hieman suurempi, 16 prosenttia. Ammattiryhmittäin tarkasteltuna ulkomaalaistaustaisten osuus oli suurin muut työntekijät -ammattiryhmään kuuluvista Helsingissä asuvista työllisistä, 38 prosenttia. Myös rakennus-, korjaus ja valmistustyöntekijöistä sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöistä lähes neljännes oli ulkomaalaistaustaisia. Sen sijaan johtajista, erityisasiantuntijoista, asiantuntijoista ja toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöistä vähemmän kuin joka kymmenes oli ulkomaalaistaustaisia. Eniten ulkomaalaistaustaisia Helsingissä asuvia työllisiä työskenteli palvelu- ja myyntityöntekijöinä, kaikkiaan 9 900. Toiseksi eniten ulkomaalaistaustaisia Helsingissä asuvia työllisiä työskenteli erityisasiantuntijoina, kaikkiaan 8 600 – siitä huolimatta, että ulkomaalaistaustaisten osuus tästä ammattiryhmästä oli Helsingissä suhteellisen pieni. Vajaat 7 000 Helsingissä asuvista ulkomaalaistaustaisista työllisistä kuului muut työntekijät -ammattiryhmään.

⁶ Eri ammattiryhmiin kuuluvien taustaominaisuuksia tarkastellaan vain Helsingissä asuvien työllisten joukossa, sillä tietoa eri ammattiryhmiin kuuluvien Helsingissä työssäkäyvien ulkomaalaistaustaisuudesta ei ollut käytettävissä.

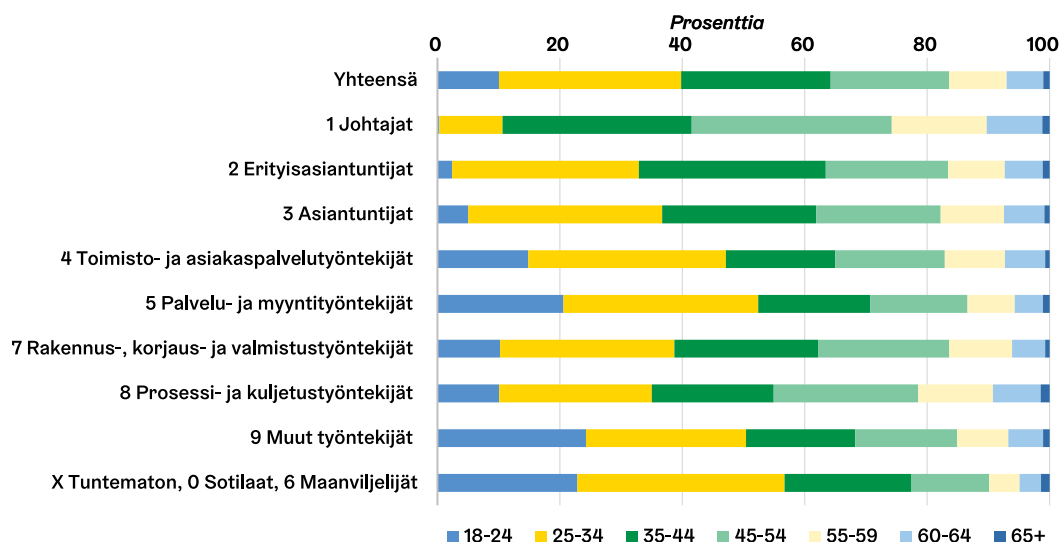
Kuvio 4. Ulkomaalaistaustaisten osuus Helsingissä asuvista työllisistä ammattiryhmittäin 2018

Vain reilut neljä prosenttia Helsingissä vuonna 2018 asuvista ulkomaalaistaustaisista työllisistä oli syntynyt Suomessa. Pientä osuutta selittää ainakin osin se, että Suomessa syntyneet ulkomaalaistaustaiset ovat keskimäärin vielä hyvin nuoria. Ammattiryhmittäin tarkasteluna Suomessa syntyneiden osuus oli suurin ulkomaalaistaustaisten toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden keskuudessa (10 prosenttia) sekä ulkomaalaistaustaisten palvelu- ja myyntityöntekijöiden keskuudessa (7 prosenttia). Suomessa syntyneet ulkomaalaistaustaiset muodostivat pienimmät osuudet ulkomaalaistaustaisista johtajista, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöistä sekä erityisasiantuntijoista, korkeintaan noin 2 prosenttia.

Helsingissä asuvista työllisistä 40 prosenttia oli alle 35-vuotiaita vuonna 2018 (kuvio 5). Selvästi vähiten tähän nuorten ikäluokkaan kuuluvia oli johtajien keskuudessa. Sen sijaan palvelu- ja myyntityöntekijöistä sekä muista työntekijöistä alle 35-vuotiaita oli yli puolet. 55 vuotta täyttäneiden osuus oli suurin Helsingissä asuvien johtajien sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden keskuudessa, ja pienin palvelu- ja myyntityöntekijöiden keskuudessa. Ammattiryhmien ikärakenteissa heijastuu osin se, että korkeampaa osaamista edellyttäviin ja/tai suurempaa vastuuta sisältäviin tehtäviin siirrytään tyypillisesti vasta myöhemmissä vaiheissa työuraa.

Kuvio 5. Helsingissä asuvien työllisten ikäjakauma ammattiryhmittäin 2018

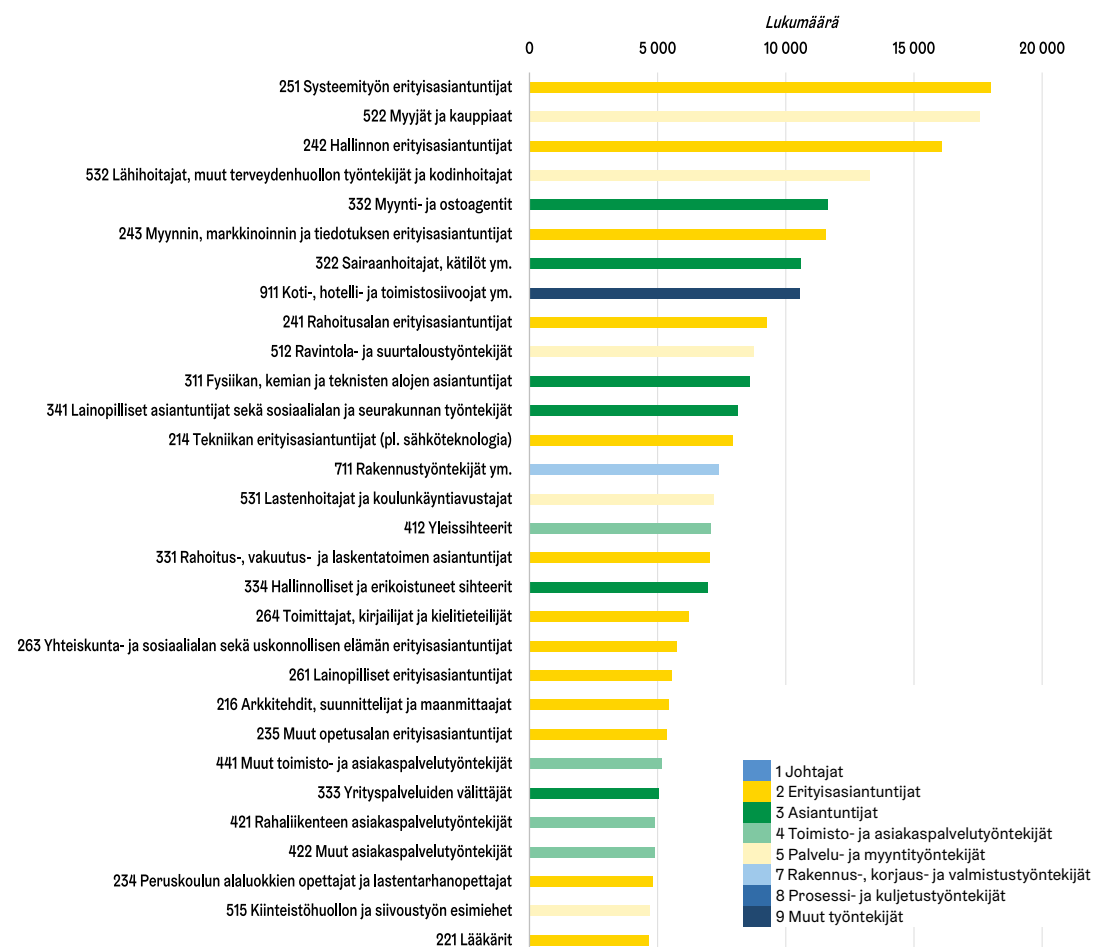

Helsingissä työskentelee ja asuu paljon eri alojen erityisasiantuntijoita sekä myyjiä

Edellä käytetty ammattiluokituksen pääluokkataso on varsin karkea, eikä sen perusteella voi päätellä paljoakaan esimerkiksi ammattien toimialoista. Seuraavaksi hyödynnetään tarkempaa ammattiluokituksen 3-numerotasoa, kun Helsingin suurimpia ammattiryhmiä tarkastellaan tarkemmin. Tällä tasolla tarkasteltuna Helsingissä työskenteli eniten systeemyön erityisasiantuntijoita vuonna 2018, yhteensä noin 18 000 (kuvio 6). Lähes yhtä paljon Helsingissä työskenteli myyjiä ja kauppiaita.

Eri alojen erityisasiantuntija-ammatteja löytyi 30 eniten työllistävän ammatin joukosta 12, mikä selittää ryhmän suurta kokoa karkeammalla pääluokkatasolla.⁷ Asiantuntija-ammatteja oli seitsemän, toimisto- ja asiakaspalveluammatteja neljä, palvelu- ja myyntityöntekijöiden ammatteja viisi, rakennus- korjaus- ja valmistustyöntekijöiden ammatteja yksi ja muut työntekijät -ammattiryhmän ammatteja yksi. 30 eniten työllistävän ammatin joukkoon ei tällä luokitusasolla siis mahtunut yhtään johtaja-ammattia tai kuljetus- ja prosessityöntekijöiden ammattia. Ammattialoista korostuivat erityisesti sosiaali- ja terveysala, opetusala ja erilaiset asiakaspalveluammatit.

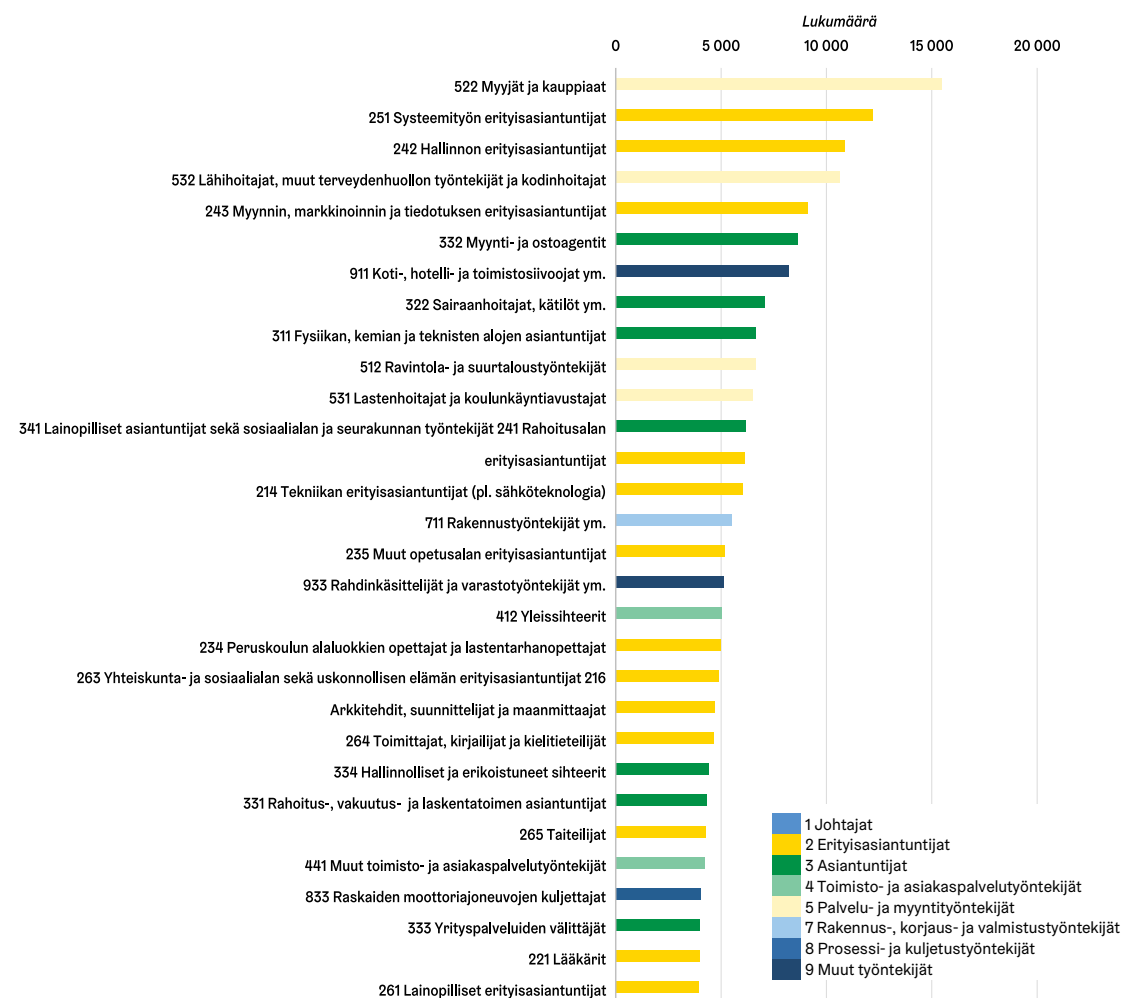
Kuvio 6. Helsingissä sijaitsevat työpaikat ammattiryhmän mukaan 2018, 30 suurinta ryhmää ammattiluokituksen 3-numerotasolla

⁷ Ammatinimikkeen edessä olevan luvun ensimmäinen numero sekä ammatissa työskentelevien lukumäärää kuvaavan palkin väri kertovat, mihin edellä tarkasteltuun ammattiluokituksen pääluokkatasoon ammatti kuuluu.

Monilta osin ammatit, jotka tarjosivat Helsingissä eniten työpaikkoja, olivat myös ammatteja, joissa monet Helsingissä asuvat työskentelivät. Vuonna 2018 24 ammattia kuului 30 suurimman joukkoon sekä työpaikkojen että työllisten määrältään (kuvio 7). Kaikissa näissä ammateissa työpaikkaomavaraisuus oli yli sata prosenttia, eli ammatin työpaikkoja oli Helsingissä enemmän kuin työllisiä. Työpaikkamäärällä mitattuna suuria ammatteja olivat rahaliikenteen asiakaspalvelutyöntekijät, muut asiakaspalvelutyöntekijät, peruskoulun alaluokkien opettajat ja lastentarhanopettajat sekä kiinteistöhuollon ja siivoustyön esimiehet, mutta työllisten määrältään nämä ammatit eivät nousseet suurimpien joukkoon. Suurimpien ammattien joukossa työllisten määrällä, mutta ei työpaikkojen määrällä mitattuna, olivat puolestaan taiteilijat ja raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat. Eniten Helsingissä asuvia työllisiä työskenteli myyjinä tai kauppiaina, vajaat 16 000. Helsingissä asuvia systeemyön erityisasiantuntijoita oli noin 12 000.

Kuvio 7. Helsingissä asuvat työlliset ammattiryhmän mukaan 2018, 30 suurinta ryhmää ammattiluokituksen 3-numerotasolla

Helsinki on erikoistunut useisiin laki-, rahoitus- ja viestinnän alan ammatteihin

Edellä havaittiin, että monet Helsingin yleisimmistä ammanteista ovat paikallisilla palvelualoilla, joiden asiakaskunta koostuu paljolti lähialueen asukkaista ja/tai yrityksistä. Tämänkaltaiset ammatit työllistävät ihmisiä laajalti muuallakin Suomessa, joten Helsingin ei voida varsinaisesti sanoa erikoistuneen näihin ammatteihin. Jotkin edelläkin esiintyneistä ammanteista ovat kuitenkin sellaisia, joiden työpaikat ja työlliset ovat keskittyneet voimakkaasti nimenomaan Helsinkiin. Tätä Helsingin ammattirakenteen erikoistumista suhteessa koko Suomeen tarkastellaan seuraavaksi, käyttäen ammattiluokituksen tarkinta käytettävissä olevaa, 4-numeroista tasoa. Analyysivälineenä käytetään ns. sijaintiosamääriin perustuvia ammattiryhmittäisiä indeksejä. Indeksiksi lasketaan työpaikoille ja työllisille erikseen, ja vain sellaisille ammattiryhmille, joiden työpaikkojen tai työllisten määrä Helsingissä oli vähintään 200 vuonna 2018. Indeksiksi raportoidaan niille ammattiryhmille, joiden sijaintiosamääräindeksin arvo ylitti arvon 250. Tämä tarkoittaa, että ammattiryhmään kuuluvien työpaikkojen (työllisten) osuus kaikista työpaikoista (työllisistä) oli Helsingissä vähintään 2,5-kertaa niin suuri kuin ammattiryhmään kuuluvien työpaikkojen (työllisten) osuus oli kaikista työpaikoista (työllisistä) koko maassa keskimäärin.

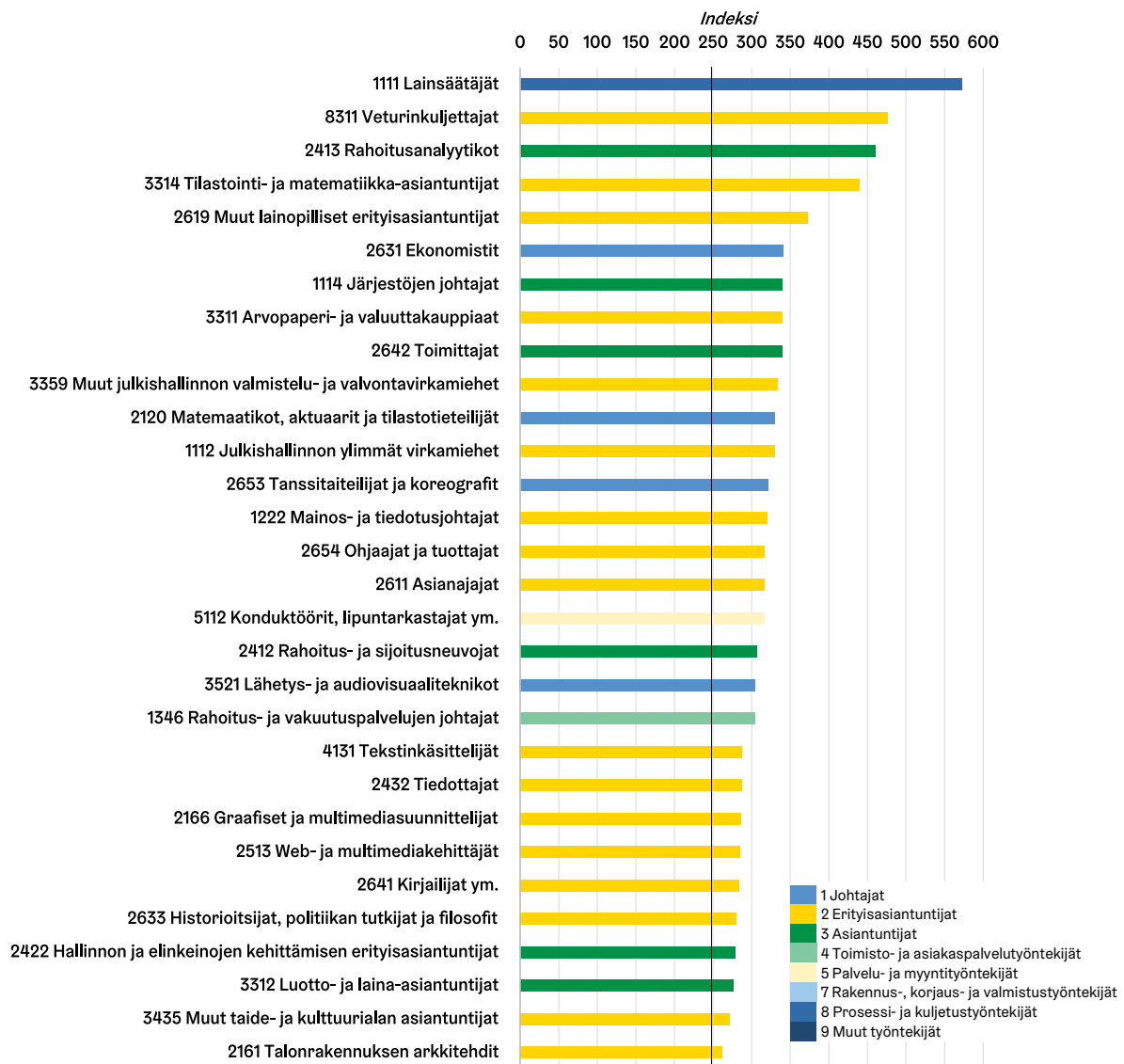
Helsingin työpaikkojen erikoistuminen oli vuonna 2018 voimakkainta erilaisissa johtajien, erityisasiantuntijoiden tai asiantuntijoiden pääluokkatason ammattiryhmän ammateissa (kuvio 8).⁸ Eniten joukosta löytyi eri alojen erityisasiantuntijoiden ammatteja, 17 ammattia 31:sta. Johtajien ja ylimpien virkamiesten ammattiryhmään kuuluvia ammatteja oli viisi, ja asiantuntijoiden ammattiryhmään kuuluvia ammatteja kuusi. Työpaikkojen sijaintiosamääräindeksin arvo nousi vuonna 2018 korkeimmaksi, reiluun 570:een, lainsäätäjien kohdalla. Tämän ammatin työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista Helsingissä oli siis lähes kuusinkertainen verrattuna koko maahan. 99 prosenttia kaikista lainsäätäjien työpaikoista Suomessa oli sijoittunut Helsinkiin. Veturinkuljettajien kohdalla sijaintiosamäärä on myös suuri. Tätä selittää pitkälti se, että monen VR:lla työskentelevän kuljettajan toimipaikan katsotaan sijaitsevan Helsingissä riippumatta siitä, missä he todellisuudessa suorittavat työtehtäviään.

Monilla näistä ammanteista sijaintiosamääräindeksin arvo oli myös työllisillä mitattuna korkea (kuvio 9). Suurin se oli vuonna 2018 tanssitaiteilijoilla ja koreografeilla, joiden osuus työllisistä oli Helsingissä yli nelinkertainen verrattuna koko maahan. Kaikista Suomen tanssitaiteilijoista ja koreografeista 56 prosenttia asui Helsingissä. Yleisesti ottaen sekä työpaikoilla että työllisillä mitattua ammatillista erikoistumista ilmeni paljon Helsingin elinkeinorakenteelle tyypillisillä laki-, rahoitus- ja viestinnän aloilla, sekä kulttuurialalla.

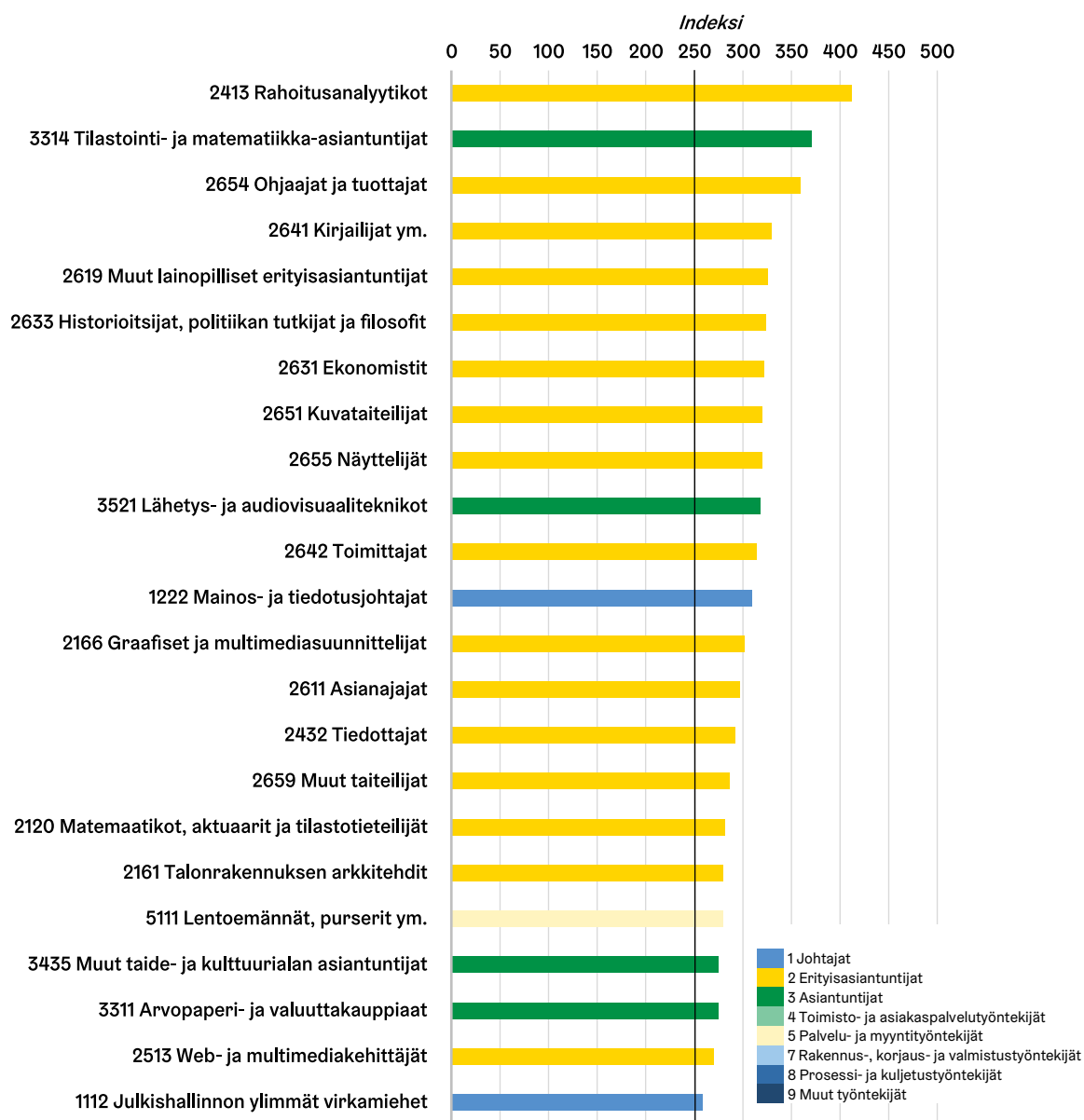
Joidenkin ammattien kohdalla erikoistuminen oli suurempaa työpaikoilla kuin työllisillä mitattuna. Esimerkiksi useiden eri alojen johtajien ja ylimpien virkamiesten työpaikat olivat selvästi yliedustettuja Helsingissä verrattuna muuhun Suomeen, mutta näissä ammanteissa työskentelevät helsinkiläiset eivät muodostaneet suhteellisesti yhtä korostunutta joukkoa Helsingin työllisistä. Oli kuitenkin myös ammatteja – kuten kirjailijat ja kuvataiteilijat – joiden kohdalla erikoistuminen oli suurempaa työllisillä kuin työpaikoilla mitattuna. Nämä havainnot viittaavat siihen, että edes saman ammatin sisällä yritysten ja työllisten päätökset sijoittua Helsinkiin eivät ole pelkästään toisistaan riippuvaisia, vaan niiden taustalla on useita muitakin, muun muassa kustannuksiin, preferensseihin ja työ- ja asuinpaikan saavutettavuuteen liittyviä tekijöitä.

⁸ Ammattnimikkeen edessä olevan luvun ensimmäinen numero sekä ammatin sijaintiosamäärää kuvaavan palkin väri kertovat, mihin edellä tarkasteltuun ammattiluokituksen pääluokkatasoon ammatti kuuluu.

Kuvio 8. Helsingissä sijaitsevien työpaikkojen ammatilliset erikoistumisalat suhteessa koko maahan 2018, sijaintiosamääräindeksi, koko maa = 100

Kuvio 9. Helsingissä asuvien työllisten ammatilliset erikoistumisalat suhteessa koko maahan 2018, sijaintiosamääräindeksi, koko maa = 100

Työpaikkaomavaraisuus ja ammattirakenne vaihtelee paljon peruspiireittäin

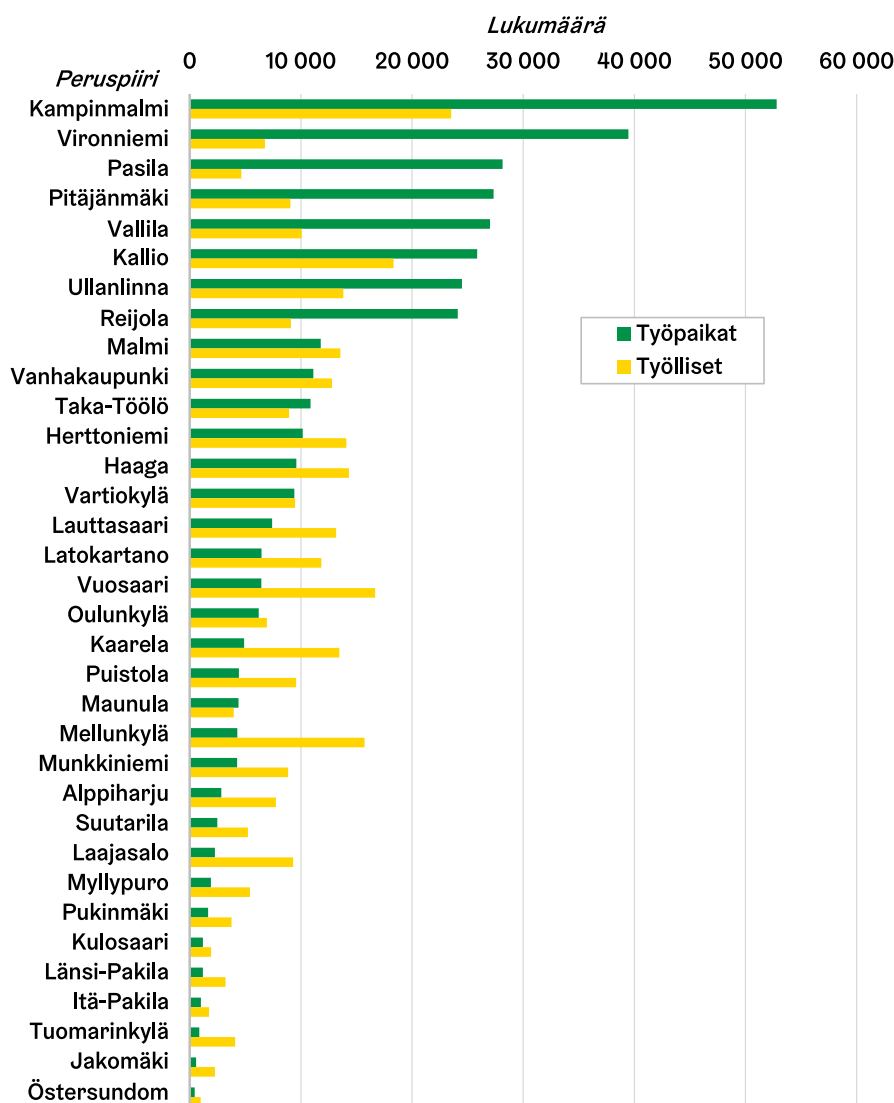
Muun muassa kustannuksiin, preferensseihin ja saavutettavuuteen liittyvät tekijät ohjaavat työpaikkojen ja työllisten sijoittumista myös Helsingin sisällä. Yritykset keskittyvät usein kantakaupunkiin tai liikenteellisesti helposti saavutettaville alueille joko asiakkaiden, työvoiman tai toiminnan kannalta tärkeiden muiden yritysten takia. Työllisten asuinpaikan valintaan puolestaan vaikuttaa työpaikan saavutettavuuden lisäksi muun muassa alueiden hinta- ja vuokrataso, niiden tarjoamat palvelut sekä moninaiset alueiden viihtyisyyteen liittyvät tekijät – puhumattakaan henkilökohtaisista, vaikkapa perheen tarpeisiin liittyvistä tekijöistä tai itse asuntoon liittyvistä preferensseistä. Näiden sijaintivalintojen – yhdessä yhdyskuntasuunnittelun ja kaavoituksen asettamien reunaehtojen kanssa – seurauksena jotkin alueet profiloituvat ensisijaisesti työssäkäyntialueiksi, toisista muodostuu lähinnä asuinalueita ja joillekin alueille sijoittuu paljon sekä työllisiä että työpaikkoja.

Alueet eivät eroa toisistaan ainoastaan työpaikkojen ja työllisten suhteellisten määrien suhteen, vaan myös niiden ammattirakenteen suhteen. Alueilla, joilla työpaikkoja on vähän mutta asukkaita paljon, sijaitsee enimmäkseen asukkaiden kannalta keskeisiä palveluita tarjoavia yrityksiä. Sen sijaan keskusta-alueilla sijaitsevat esimerkiksi keskeisimmät virastot ja yliopistot, kun taas asiantuntijayrityksiä löytyy kantakaupungista ja joistakin työpaikkakeskittymistä sen ulkopuolella. Alueiden ammattirakennetta työllisten näkökulmasta määrittää voimakkaasti muun muassa se, millaisia asuinpaikan valintoja eri ammateista saadut tulot mahdollistavat. Esimerkiksi lähinnä vain korkeaa osaamista vaativissa ja/tai paljon vastuuta sisältävissä ammateissa työskentelevillä on mahdollista asua korkeimpien hinta- ja vuokratason alueilla, kuten kantakaupungissa.

Seuraavaksi tarkastellaan työpaikkojen ja työllisten alueellista sijoittumista Helsingin eri peruspiireihin. Edellä mainittujen työpaikkojen ja työllisten sijaintia määrittävien tekijöiden lisäksi on syytä pitää mielessä, että myös käytetty aluejako – erityisesti alueiden väliset erot niiden maantieteellisessä koossa – vaikuttaa siihen, miltä työpaikkojen ja työllisten jakauma alueellisesti näyttää. Vuonna 2018 työpaikkoja oli eniten Helsingin ydinkeskustassa sijaitsevissa Kampinmalmin (52 800) ja Vironniemen (39 500) peruspiireissä (kuvio 10). Keskeisiä ja keskenään melko saman suuruisia työssäkäyntialueita olivat Pasilan, Pitäjänmäen, Vallilan, Kallion, Ullanlinnan ja Reijolan peruspiirit. Toisenlaista ääripäätä edustivat Tuomarinkylän, Jakomäen ja Östersundomin peruspiirit, joissa sijaitsi vain joitakin promilleja Helsingin työpaikoista. Työssäkäynti painottuu siis voimakkaimmin kantakaupunkiin, ja sen ulkopuolelta löytyy vain yksittäisiä työpaikkakeskittymiä (kuvio 11).

Helsinkiläisiä työllisiä asui eniten Kampinmalmin (23 500), Kallion (18 300) Vuosaaren (16 700) ja Mellunkylän (15 700) peruspiireissä. Vähiten työllisiä asui Östersundomin, Itä-Pakilan ja Kulosaaren peruspiireissä, alle 2 000 kussakin. Työllisten alueellinen keskittyminen ei ole yhtä selväpiirteistä kuin työpaikkojen, ja merkittäviä asuinalueita löytyy etäämmältäkin kantakaupungista, etenkin lähijunaratojen ja metrolinjojen varsilla.

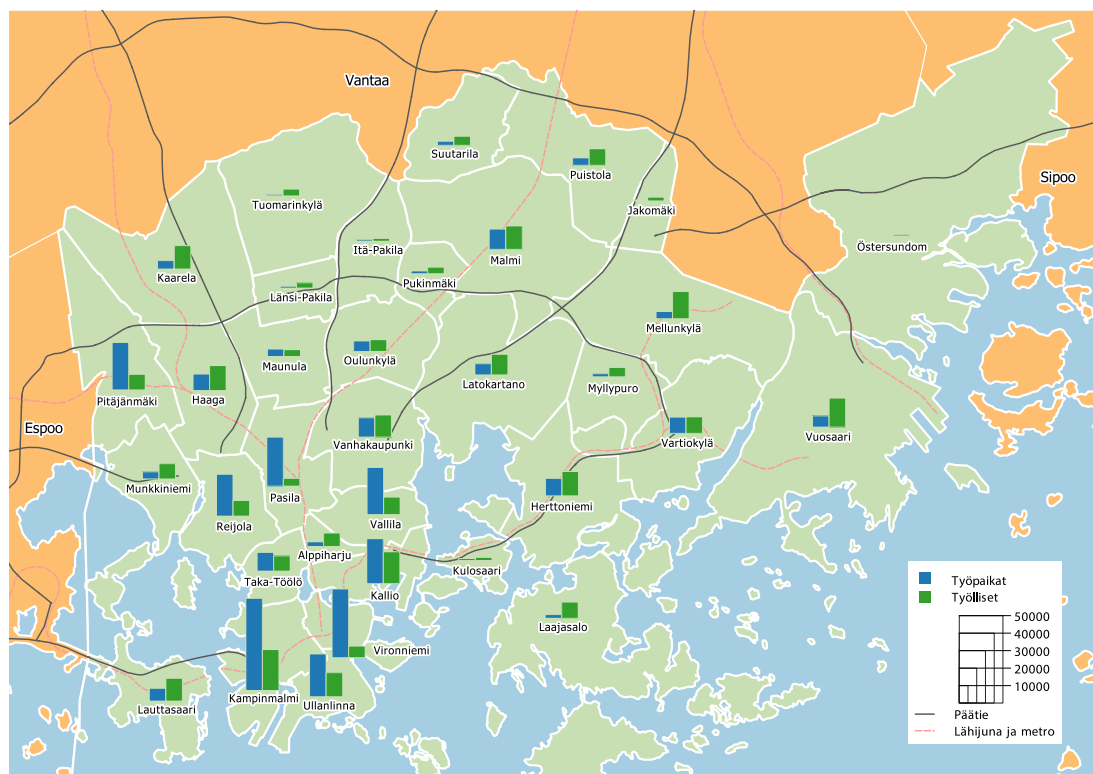
Kuvio 10. Helsingissä sijaitsevat työpaikat ja Helsingissä asuvat työlliset peruspiireittäin 2018

Vuodesta 2010 vuoteen 2018 Helsingissä sijaitsevien työpaikkojen määrä kasvoi keskimäärin 7 prosenttia. Alueittain tarkasteltuna työpaikkojen määrä lisääntyi 14 peruspiirissä, ja väheni 10 peruspiirissä (liitetaulukko 3). Suhteellisesti eniten, vähintään 20 prosenttia, työpaikkojen määrä kasvoi Myllypuron, Vuosaaren ja Tuomarinkylän peruspiireissä. Määrällisesti kasvua oli selvästi eniten Vallilan peruspiirissä, jossa työpaikkojen määrä kasvoi noin 6 100:lla. Munkkiniemen peruspiirissä työpaikkojen määrä väheni sekä suhteellisesti että absoluuttisesti selvästi eniten: työpaikat vähenivät peruspiirissä 2 100:lla eli noin 33 prosentilla. Tätä vähenemistä selittää pääosin peruspiirissä sijainneessa Pohjola-talossa toimineiden yritysten – muun muassa vakuutusyhtiö Pohjolan ja aikakauslehtiyhtiö Sanoma Magazinesin – henkilöstön siirtyminen muihin toimitiloihin vuonna 2015.

Samalla ajanjaksolla Helsingissä asuvien työllisten määrä kasvoi keskimäärin 10 prosenttia. Keskeisesti työllisten määrän muutoksiin Helsingin eri alueilla vaikuttaa asuntorakentamisen laajuus ja kohdentuminen. Työllisten määrä kasvoi 28 peruspiirissä, ja väheni 6 peruspiirissä. Työllisten määrä kasvoi suhteellisesti eniten Vallilan, Kampinmalmin ja Myllypuron peruspiireissä, kussakin yli 35 prosenttia. Absoluuttisesti työllisten määrä kasvoi selvästi eniten Kampinmalmin peruspiirissä, noin 6 500:lla. Suhteellisesti eniten työllisten määrä tippui Pukinmäen ja Malmin peruspiireissä, noin 6 ja 4 prosenttia. Työllisten määrä väheni absoluuttisesti eniten Malmin peruspiirissä, noin 600:lla.

Kuvio 11. Helsingissä sijaitsevat työpaikat ja Helsingissä asuvat työlliset peruspiireittäin 2018

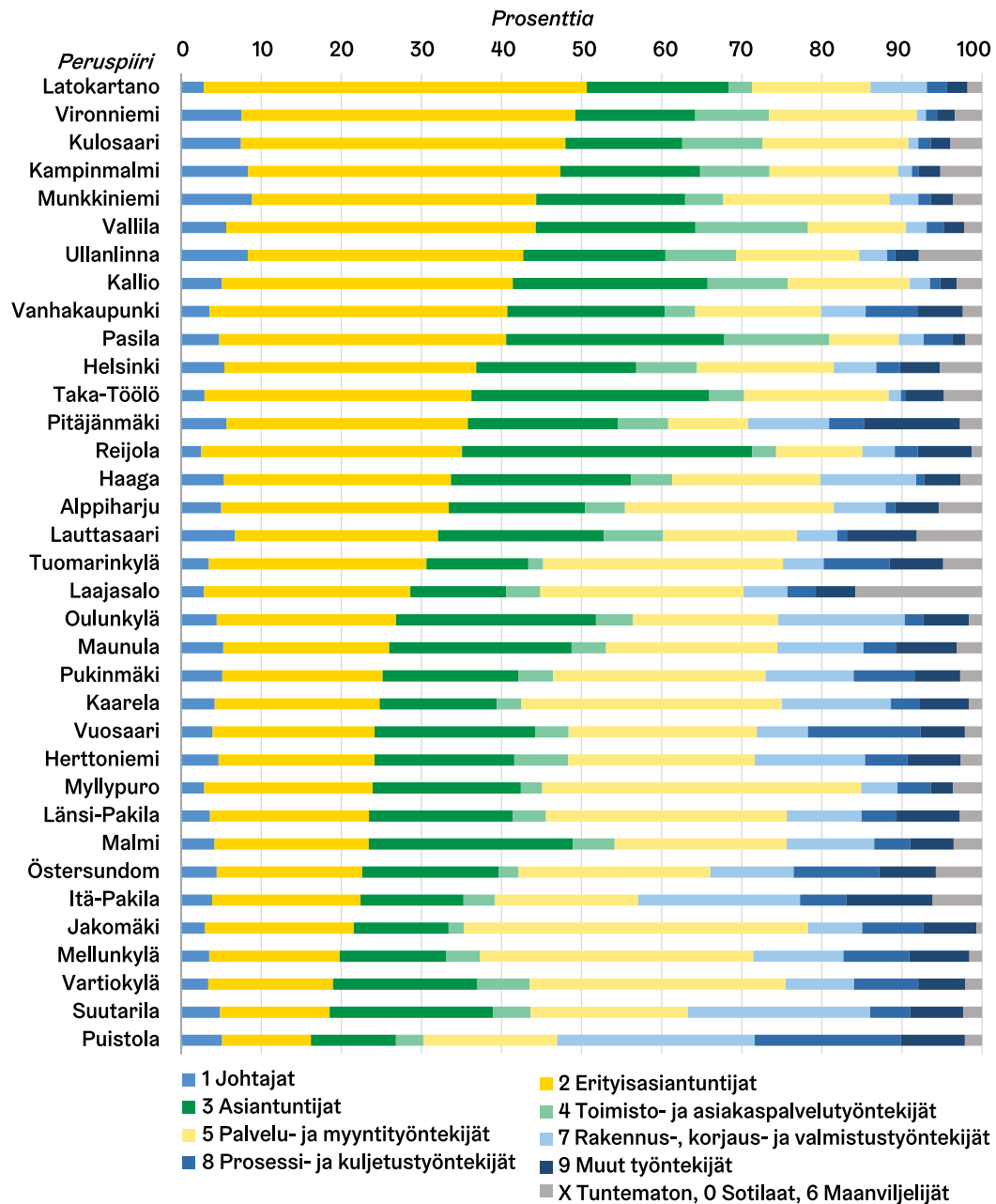
Tietyt alueet Helsingissä, kuten Pasilan, Vironniemen ja Pitäjänmäen peruspiirit, ovat siis ensisijaisesti työssäkäyntialueita, kun taas toiset, Mellunkylän, Myllypuron ja Tuomarinkylän kaltaiset peruspiirit ovat pääasiassa asuinalueita. Näiden välimaastoon luokituu alueita kuten Malmin, Vanhankaupungin ja Taka-Töölön peruspiirit, joissa sijaitsee runsaasti työpaikkoja ja asuu liki saman verran työllisiä. Työpaikkaomavaraisuus, eli työpaikkojen määrä suhteessa työllisiin oli korkein Pasilan peruspiirissä, yli 600 prosenttia. Myös Vironniemen, Pitäjänmäen, Vallilan ja Reijolan peruspiireissä työpaikkoja oli yli 2,5 kertaa niin paljon kuin niissä asuvia työllisiä. Sen sijaan Tuomarinkylän, Jakomäen, Laajasalon ja Mellunkylän peruspiireissä työpaikkaomavaraisuus oli matalin, alle 30 prosenttia. Toisin sanoen, näissä peruspiireissä sijaitsi alle 4 työpaikkaa siellä asuvaa 10 työllistä kohden. On syytä kuitenkin pitää mielessä, että alueiden työpaikkaomavaraisuus kertoo vain työpaikkojen ja työllisten määrien suhteesta, muttei siitä, missä tietyllä alueella työssäkäyvät asuvat tai toisin päin.

Työpaikkaomavaraisuusaste kasvoi vuosina 2010–2018 eniten Vironniemen ja Pasilan peruspiireissä, 35 ja 32 prosenttiyksiköllä (liitetaulukko 3). Näissä peruspiireissä siis työpaikkojen määrä työllistä kohden kasvoi voimakkaimmin. Työpaikkaomavaraisuusaste puolestaan pieneni eniten Kampinmalmin peruspiirissä, 63 prosenttiyksiköllä, sekä Munkkiniemen ja Vallilan peruspiireissä, 27 ja 22 prosenttiyksiköllä.

Helsingin peruspiirit poikkeavat ammattirakenteeltaan toisistaan selvästi. Tämän havainnollistamiseksi seuraavissa Helsingin peruspiirien työpaikkojen ja työllisten ammattirakenteen tarkasteluissa Helsingin peruspiirit on järjestetty laskevasti johtajien ja erityisasiantuntijoiden osuuden mukaan. Peruspiirien ammattirakenteita vertailtaessa on syytä kuitenkin muistaa edellä kuvatut varsin suuret peruspiirien väliset erot työpaikkojen ja työllisten määrissä. Jonkin ammattiryhmän suuri suhteellinen koko peruspiirissä ei siis välttämättä tarkoita, että ammattiryhmä olisi lukumääräisesti suuri.

Helsingin suurin ammattiryhmä, erityisasiantuntijat, muodosti erityisen suuren osuuden, yli 40 prosenttia, Latokartanon, Vironniemen ja Kulosaaren peruspiirien työpaikoista vuonna 2018 (kuvio 12). Pienin tämä osuus oli puolestaan Puistolan, Suutarilan, Vartiokylän ja Mellunkylän peruspiireissä, alle 17 prosenttia kussakin. Työpaikkamäärältään toiseksi suurimman asiantuntijoiden ammattiryhmän osuus työpaikoista oli erityisen suuri Reijolan (36 prosenttia), Taka-Töölön (30 prosenttia) ja Pasilan (27 prosenttia) peruspiireissä.

Kuvio 12. Helsingissä sijaitsevien työpaikkojen ammattirakenne peruspiireittäin 2018

Palvelu- ja myyntityöntekijöiden ammattiryhmän osuus työpaikoista oli erityisen suuri Jakomäen ja Myllypuron peruspiireissä, 43 ja 40 prosenttia, mutta osuus oli yli 30 prosenttia myös Mellunkylän, Kaarelan, Vartiokylän ja Länsi-Pakilan peruspiireissä. Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden osuus työpaikoista oli suurimmillaan Vallilan ja Pasilan peruspiireissä. Johtajien työpaikkaosuus oli suurin puolestaan Munkkiniemen, Kampinmalmin, Ullanlinnan ja Vironniemen peruspiireissä, yli 7 prosenttia kussakin. Puistolan, Suutarilan ja Itä-Pakilan peruspiireissä puolestaan rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden osuus oli suhteellisen suuri. Prosessi- ja kuljetustyöntekijät muodostivat verrattain suuren osuuden Vuosaaren ja Östersundomin peruspiirien työpaikoista. Muut työntekijät -ammattiryhmän työpaikkojen osuus oli suurimmillaan Pitäjänmäen ja Pukinmäen peruspiireissä.

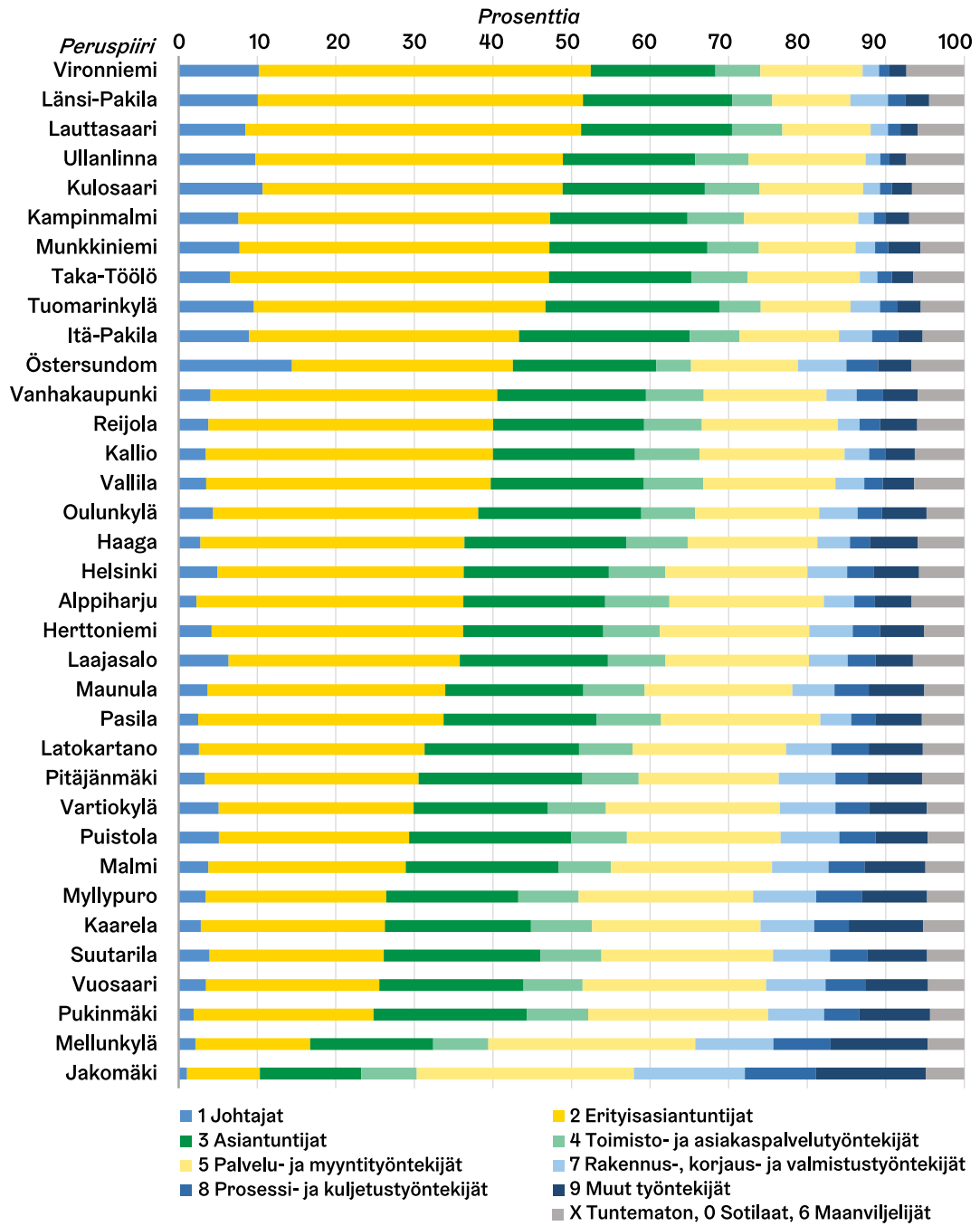
Helsingin ammattirakenne on alueellisesti eriytynyt myös työllisten näkökulmasta tarkasteltuna. Tämä näkyy suurina peruspiirien välisinä eroina työllisten ammattirakenteessa. Erityisasiantuntijat muodostivat suhteellisesti suurimmat osuudet, yli 40 prosenttia, Lauttasaaren, Vironniemen, Länsi-Pakilan ja Taka-Töölön peruspiireissä asuvista työllisistä vuonna 2018 (kuva 13). Sen sijaan Jakomäen ja Mellunkylän peruspiireissä asuvista työllisistä erityisasiantuntijoita oli alle 15 prosenttia. Asiantuntijoiden suhteellinen osuus oli suurin, noin 22 prosenttia, Tuomarinkylän ja Itä-Pakilan peruspiireissä. Johtajien osuus oli puolestaan suurin Kulosaaren, Vironniemen, Länsi-Pakilan ja Ullanlinnan peruspiireissä, 10–11 prosenttia, kun taas esimerkiksi Mellunkylän, Pukinmäen ja Jakomäen peruspiireissä johtajien osuus oli vain 1–2 prosenttia.

Palvelu- ja myyntityöntekijöiden suhteellinen osuus työllisistä oli suurin Jakomäen ja Mellunkylän peruspiireissä, joissa he muodostivat 28 ja 26 prosentin osuuksillaan peruspiirien suurimman ammattiryhmän. He olivat suurin ammattiryhmä myös Vuosaaren ja Pukinmäen peruspiireissä, mutta esimerkiksi Länsi-Pasilan, Lauttasaaren ja Vironniemen peruspiireissä heidän osuutensa oli varsin pieni. Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden osuus eri peruspiireissä asuvista työllisistä vaihteli vain vähän.

Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden, prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden, sekä muut työntekijät -ammattiryhmän osuudet olivat suurimmillaan peruspiireissä, joissa asuvista työllisistä suhteellisen harva oli erityisasiantuntijoita tai asiantuntijoita. Ainoastaan Jakomäen peruspiirissä asuvista työllisistä yli kymmenesosa oli rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä. Jakomäen peruspiirissä myös prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden osuus työllisistä oli suuri, samoin kuin Mellunkylän peruspiirissä. Muut työntekijät -ammattiryhmä muodosti verrattain suuren osuuden työllisistä Jakomäen, Mellunkylän, Pukinmäen ja Kaarelan peruspiireissä.

Edellä kuvatut peruspiirien väliset erot työllisten ammattirakenteessa ovat osittain samankaltaisia kuin peruspiirien väliset erot työpaikkojen ammattirakenteessa. Tämä voi kertoa siitä, että ainakin osalla työllisistä työpaikan sijainti on tekijä, joka osaltaan vaikuttaa heidän asuinpaikan valintoihinsa. Toisaalta asuinalueiden erilaiset ammattirakenteet heijastanevat osin myös ammattiryhmien välisiä eroja niiden tulotasossa ja siinä, kuinka nämä tulot suhteutuvat eri asuinalueiden erilaisiin asuntojen hinta- ja vuokratasoihin. Havainnot Helsingin asuinalueiden ammatillisesta eriytymisestä ovatkin samansuuntaisia kuin aiemmissa tutkimuksissa esiin nousseet havainnot alueiden välisistä tulo- ja koulutustaustaeroista (esim. Vilkkumäki ym. 2014).

Kuvio 13. Helsingissä asuvien työllisten ammattirakenne peruspiireittäin 2018

Pendelöinti Helsinkiin, Helsingistä ja Helsingissä

Edellä tarkasteltiin Helsingin työpaikkoja ja työllisiä niin määrällisesti kuin ammattirakenteeltaan suhteessa muuhun Helsingin seutuun, sekä kuinka erilaiset työpaikat ja työlliset sijoittuvat Helsingin sisäisessä kaupunkirakenteessa. Tässä luvussa tarkastellaan määrällisesti, mikä näiden sijaintivalintojen keskinäinen riippuvuus on, eli missä Helsingissä työskentelevät asuvat, missä helsinkiläiset käyvät töissä, ja kuinka pendelöivien määrät ovat muuttuneet ajan kuluessa.

Pendelöinti, eli työssäkäynti oman asuinalueen ulkopuolella, on seurausta työllisten ja heidän työpaikkojensa erilaisesta alueellisesta sijoittumisesta, eli työllisten ja työpaikkojen vain osittaisesta maantieteellisestä kohtaannosta. Työpaikkojen ja työllisten kohtaamattomuus voi olla sekä määrällistä että laadullista. Tämä itsessään ei kaikissa tapauksissa ole välttämättä ongelma. Asuin- ja työpaikan sijainti voi olla työllisen vapaasti valittavissa, eikä lyhyt matka työpaikalle ole kaikille ensisijaisen tärkeää. Toisinaan pendelöinti voi olla työlliselle epätoivottu välttämättömyys, kun sopivaa työpaikkaa ei löydy läheltä asuinpaikkaa, ja työpaikka sijaitsee alueella, jonne työllinen ei voi tai halua muuttaa. Joidenkin työllisten tilanne on taas jotakin tältä väliltä. Työllisen asuin- ja työpaikan sijaintivalintoihin, ja sitä kautta pendelöintiin vaikuttavia tekijöitä on useita, muun muassa alueiden tarjoamien työpaikkojen toimiala- ja ammattirakenne, alueiden asuntokanta ja hintataso, sekä niiden liikenneyhteydet. Etenkin asumiseen vaikuttavat myös paljon esimerkiksi perhetilanteeseen liittyvät tarpeet ja preferenssit vaikkapa tiettyjen palveluiden läheisyydestä. Toisaalta myös työpaikkakohtaiset edut, kuten työmatkasetelit tai työsuhteasunnot, sekä mahdollisuus tehdä etätöitä, lisäävät tai rajaavat työllisen alueelliseen liikkuvuuteen liittyviä valinnanmahdollisuuksia, ja siten voivat vaikuttaa myös asuinpaikan valintaan.

Pendelöivän työllisen määritelmä perustuu tietoihin hänen vakituisen asuntonsa kunnasta ja hänen työpaikkansa toimipaikan kunnasta vuoden viimeisellä viikolla. Tietoa ei ole siitä, kuinka suuri osa työllisen työtehtävistä tapahtuu itse toimipaikassa. Joidenkin henkilöiden työ voi olla luonteeltaan liikkuvaa, ja joillakin voi olla mahdollisuus tehdä etätöitä kotoa käsin, mutta tilastoissa tällaisille henkilöille kuitenkin raportoidaan tiettyssä osoitteessa sijaitseva toimipaikka. Tässä katsauksessa Helsinkiin pendelöivä on siis työllinen, joka asuu Helsingin ulkopuolella, mutta jonka toimipaikka sijaitsee Helsingissä. Helsinkiin pendelöivät yhdessä Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien kanssa muodostavat Helsingissä työssäkäyvien, eli Helsingin työpaikkojen määrän. Helsingistä pendelöivät ja Helsingissä asuvat ja työskentelevät muodostavat Helsingin työllisen väestön.

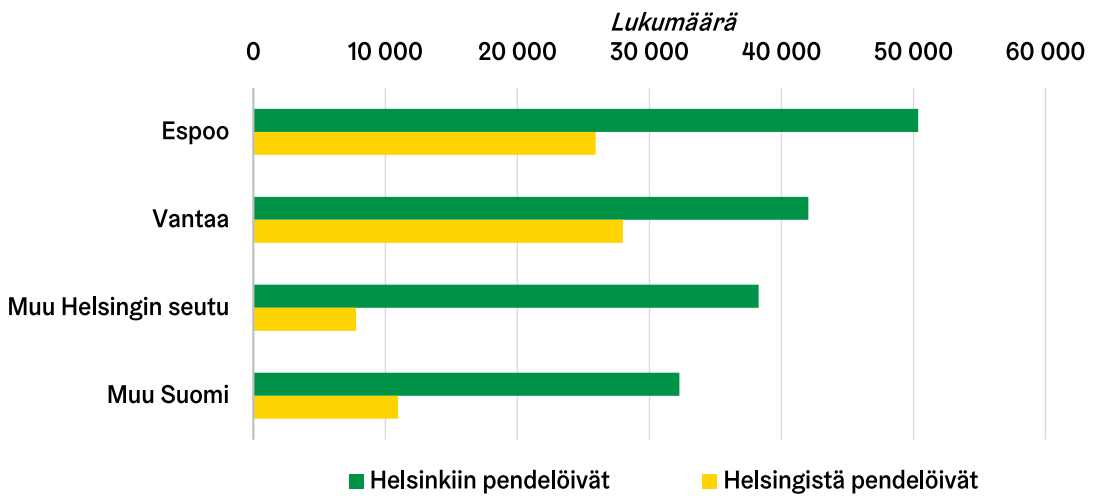
Pendelöinti Helsingin ja Espoon sekä Helsingin ja Vantaan välillä on vilkasta

Vuonna 2018 Helsingissä työskenteli noin 162 900 pendelöivää henkilöä. Kun Helsingissä asuvia ja työssäkäyviä oli vuonna 2018 noin 246 300, Helsinkiin pendelöivät edustivat noin 40 prosenttia 409 200:sta Helsingissä työssäkäyvästä. Neljä viidestä Helsinkiin pendelöivästä (yhteensä noin 130 700 työssäkäyvää) asui muualla Helsingin seudulla (kuviot 14 ja 15). Espoossa asuvat muodostivat 31 prosenttia (50 400 työssäkäyvää),

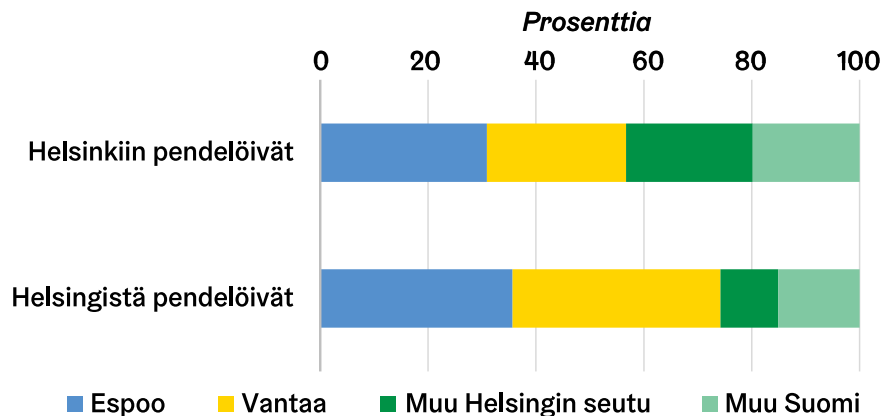
Vantaalla asuvat 26 prosenttia (42 000 työssäkäyvää), muissa seudun kunnissa asuvat 23 prosenttia (38 300 työssäkäyvää), ja muualla Suomessa asuvat 20 prosenttia (32 300 työssäkäyvää) Helsinkiin pendelöivistä.⁹

Myös moni Helsingissä asuvista käy muualla Suomessa töissä. Vuonna 2018 heitä oli noin 72 700 eli 23 prosenttia Helsingissä asuvasta 319 000 työllisestä. Helsingistä pendelöinti suuntautui selvästi useammin Espooseen (36 prosenttia, 25 900 työllistä) ja Vantaalle (39 prosenttia, 28 000 työllistä) kuin muualle Helsingin seudulle (11 prosenttia, 7 800 työllistä) tai seudun ulkopuolelle (15 prosenttia, 11 000 työllistä).

Kuvio 14. Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivien määrä asuin- ja työssäkäyntipaikan mukaan 2018

Kuvio 15. Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivät asuin- ja työssäkäyntipaikan mukaan 2018

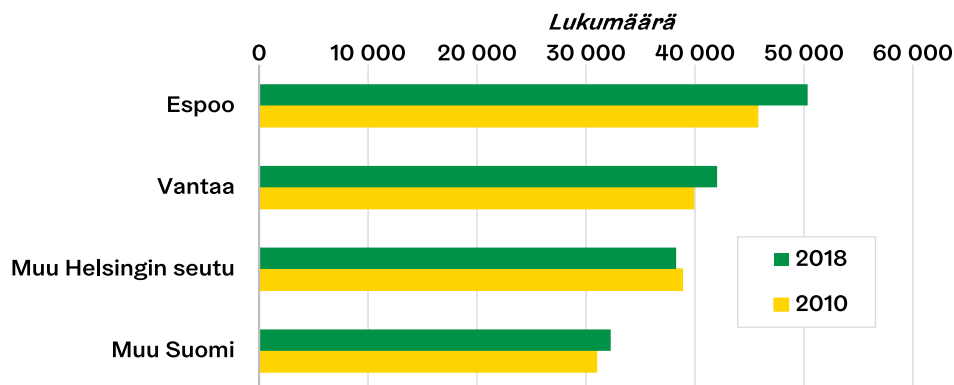

⁹Helsingin seutu sisältää Helsingin, Vantaan ja Espoon lisäksi seuraavat kunnat: Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti. Pääkaupunkiseudun muodostavat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen, ja loput 10 kuntaa ns. KUUMA-kunnat. Tässä katsauksessa Kauniainen luokitellaan yhdessä KUUMA-kuntien kanssa ryhmään "Muu Helsingin seutu" kokonsa ja pendelöinnin luonteensa vuoksi. Kuvio 15. Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivät asuin- ja työssäkäyntipaikan mukaan 2018

Kaiken kaikkiaan Helsinkiin suuntautuva pendelöinti oli henkilömäärältään yli 2,2 kertaa niin suurta kuin Helsingistä muualle pendelöinti. Suhdeluku oli erityisen suuri Helsingin seudun pienempien kuntien kohdalla, joista Helsinkiin pendelöi yhteensä lähes viisinkertainen määrä työllisiä verrattuna niihin pendelöiviin helsinkiläisten määrään. Helsingin seudun ulkopuolisesta Suomesta pendelöi Helsinkiin lähes kolminkertainen määrä työllisiä verrattuna Helsingistä seudun ulkopuoliseen Suomeen pendelöivien määrään. Helsinkiin pendelöi Espoosta kaksi kertaa, ja Vantaalta noin 1,5-kertaa niin paljon työllisiä kuin Helsingistä suuntasi työllisiä näihin kuntiin töihin.

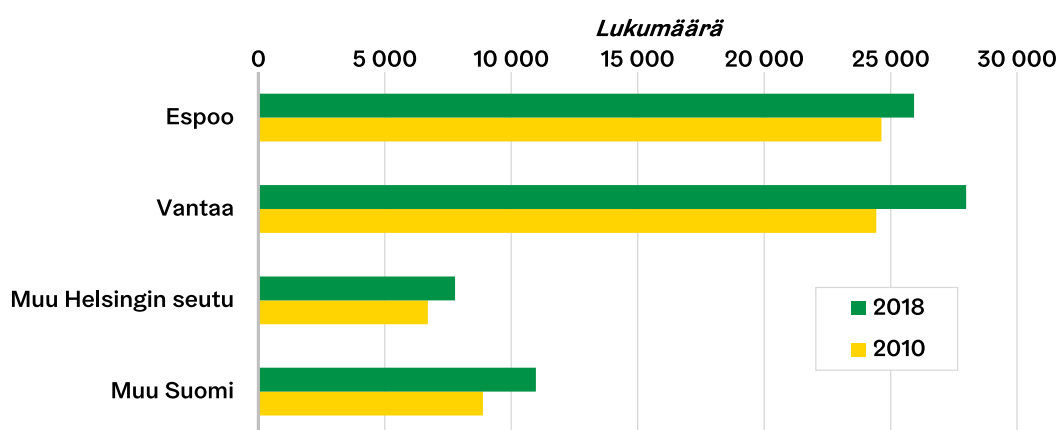
Helsinkiin pendelöivien määrä kasvoi kaiken kaikkiaan noin 7 500 työllisellä, eli vajaat viisi prosenttia vuosien 2010 ja 2018 välillä (kuvio 16). Helsinkiin pendelöivien määrän suhteellinen kasvu oli hitaampaa kuin työpaikkojen määrän tai Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien määrän kasvu. Vuosina 2010–2018 Helsingin työpaikkojen määrä kasvoi reilut seitsemän prosenttia ja Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien määrä liki yhdeksän prosenttia. Absoluuttisesti ja suhteellisesti eniten ajanjaksolla kasvoi Espoosta Helsinkiin pendelöinti (+4 600 työllistä, +10 prosenttia). Seuraavaksi eniten kasvoivat Vantaalta pendelöinti ja muualta Suomesta pendelöinti. Helsingin seudun pienistä kunnista pendelöinti sen sijaan väheni ajanjaksolla hieman.

Kuvio 16. Helsinkiin pendelöivät asuinpaikan mukaan 2018 ja 2010

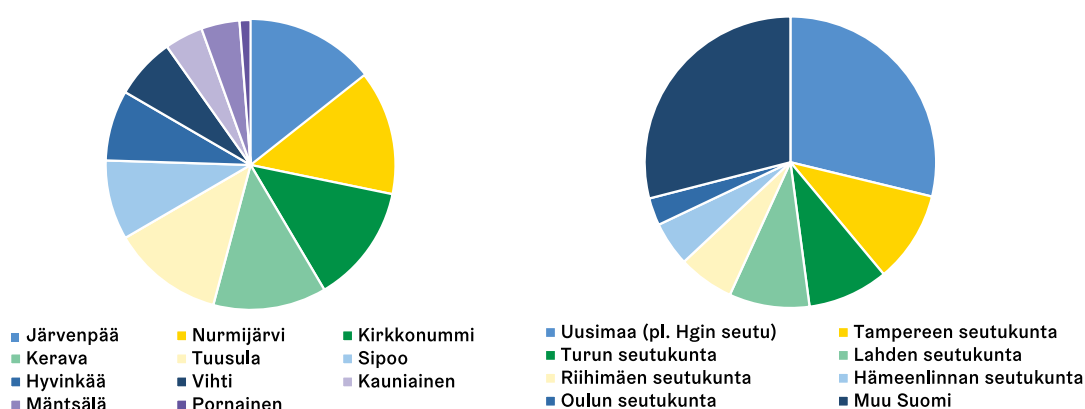
Vuosien 2010 ja 2018 välillä Helsingistä pendelöinti kasvoi enemmän kuin Helsinkiin pendelöinti, sekä absoluuttisesti että suhteellisesti. Helsingistä pendelöivien määrä kasvoi ajanjaksolla 8 000 työllisellä eli yli 12 prosenttia (kuvio 17). Helsingistä pendelöivien määrän kasvu oli siis nopeampaa kuin Helsingissä asuvien työllisten määrän vajaan 10 prosentin kasvu tai Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien vajaan yhdeksän prosentin kasvu. Helsingistä Vantaalle pendelöinti kasvoi ajanjaksolla absoluuttisesti eniten, noin 3 600 työllisellä (+15 prosenttia). Suhteellisesti eniten kasvoi kuitenkin Helsingin seudun ulkopuolelle pendelöinti, vajaat 24 prosenttia (+2 100 työllistä). Pendelöinti Helsingin seudun pienempiin kuntiin kasvoi myös suhteellisen voimakkaasti. Suhteellisesti vähiten ajanjaksolla kasvoi Espooseen pendelöinti, ja Vantaalle pendelöivien määrä ohitti Espooseen pendelöivien määrän. Osin Helsingistä pendelöinnin kasvua voi selittää se, että ajanjaksolla Helsingin työpaikkaomavaraisuus – työpaikkojen määrän suhde työllisten määrään – pieneni, kun Helsingissä asuvien työllisten määrä kasvoi suhteellisesti nopeammin kuin työpaikkojen määrä.

Kuvio 17. Helsingistä pendelöivät työssäkäyntipaikan mukaan 2018 ja 2010

Helsingin seudun pienemmissä kunnissa – KUUMA-kunnissa ja Kauniaisissa – asui noin 38 300 Helsingissä työssäkäyvää vuonna 2018 (kuvio 18, vasen). Heistä kaksi kolmasosaa asui Järvenpäässä, Nurmijärvellä, Kirkkonummella, Keravalla tai Tuusulassa, noin 12–14 prosenttia kussakin. Suhteellisesti yleisintä Helsinkiin pendelöinti oli Kauniaisissa ja Sipoossa asuvien työllisten keskuudessa. Heistä 39 ja 34 prosenttia pendelöi Helsinkiin. Helsinkiin pendelöivien osuus työllisistä oli suhteellisesti pienin Hyvinkäällä (15 prosenttia) ja Mäntsälässä (17 prosenttia). Helsingin seudun ulkopuolelta Helsingissä työssäkäyviä oli noin 32 300 (kuvio 18, oikea). 29 prosenttia heistä pendelöi muista kuin Helsingin seutuun lukeutuvista Uudenmaan kunnista.¹⁰ Tampereen seutukunnasta Helsinkiin pendelöi noin 3 300 henkilöä, ja Turun ja Lahden seutukunnista noin 2 900 henkilöä kummastakin.¹¹

Kuvio 18. Helsinkiin pendelöinti Helsingin seudun pienistä kunnista (vasen) ja Helsinkiin pendelöinti Helsingin seudun ulkopuolisilta alueilta (oikea) 2018

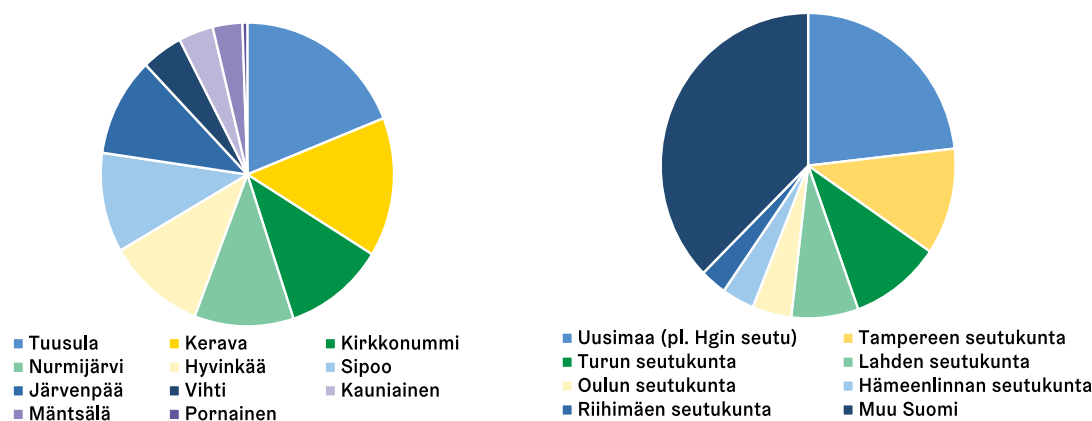
¹⁰Uudenmaan kuntiin sisältyy Helsingin seudun kuntien lisäksi Askola, Hanko, Inkoo, Karkkila, Lapinjärvi, Loviisa, Lohja, Myrskylä, Pukkila, Porvoo, Raasepori ja Siuntio.

¹¹ Seutukunnat ovat kuntaryhmiä, joiden muodostamisen kriteereinä on käytetty pääasiassa kuntien välistä yhteistyötä ja työssäkäyntiä. Seutukunnat lakkasivat olemasta virallinen aluejako vuoden 2015 alusta alkaen, mutta aluejakoon perustuvia tilastoja ylläpidetään Tilastokeskuksessa toistaiseksi. On syytä huomata, että Helsingin seutu ja seutukunta ovat eri käsitteitä.

Helsingiläisten pendelöinti seudun pieniin kuntiin oli henkilömäärältään vain viidenneksen (noin 7 800 työllistä) siitä määräst, joka näistä kunnista pendelöi Helsinkiin (kuvio 19, vasen). Seudun pieniin kuntiin pendelöivistä helsinkiläisistä suurin osuus työskenteli Tuusulassa, noin 1 500 työllistä. Myös Keravalla työskenteli suhteellisen paljon helsinkiläisiä, noin 1 200 työllistä. Kirkkonummella, Järvenpäässä ja Hyvinkäällä työskenteli noin 800–900 helsinkiläistä kussakin.

Helsingin seudun ulkopuolella työskenteli vuonna 2018 noin 11 000 helsinkiläistä, eli noin kolmanneksen siitä määräst, joita seudun ulkopuolella asuvia työskenteli Helsingissä (kuvio 19, oikea). Seudun ulkopuolelle pendelöivistä helsinkiläisistä vajaa neljännes eli noin 2 500 työllistä kävi töissä muissa kuin Helsingin seutuun kuuluvissa Uudenmaan kunnissa. Tampereen seutukuntaan pendelöi Helsingistä noin 1 200 työllistä, Turun seutukuntaan noin 1 100 ja Lahden seutukuntaan noin 800 työllistä.

Kuvio 19. Helsingistä pendelöinti Helsingin seudun pieniin kuntiin (vasen) ja Helsingistä pendelöinti Helsingin seudun ulkopuolisille alueille (oikea) 2018

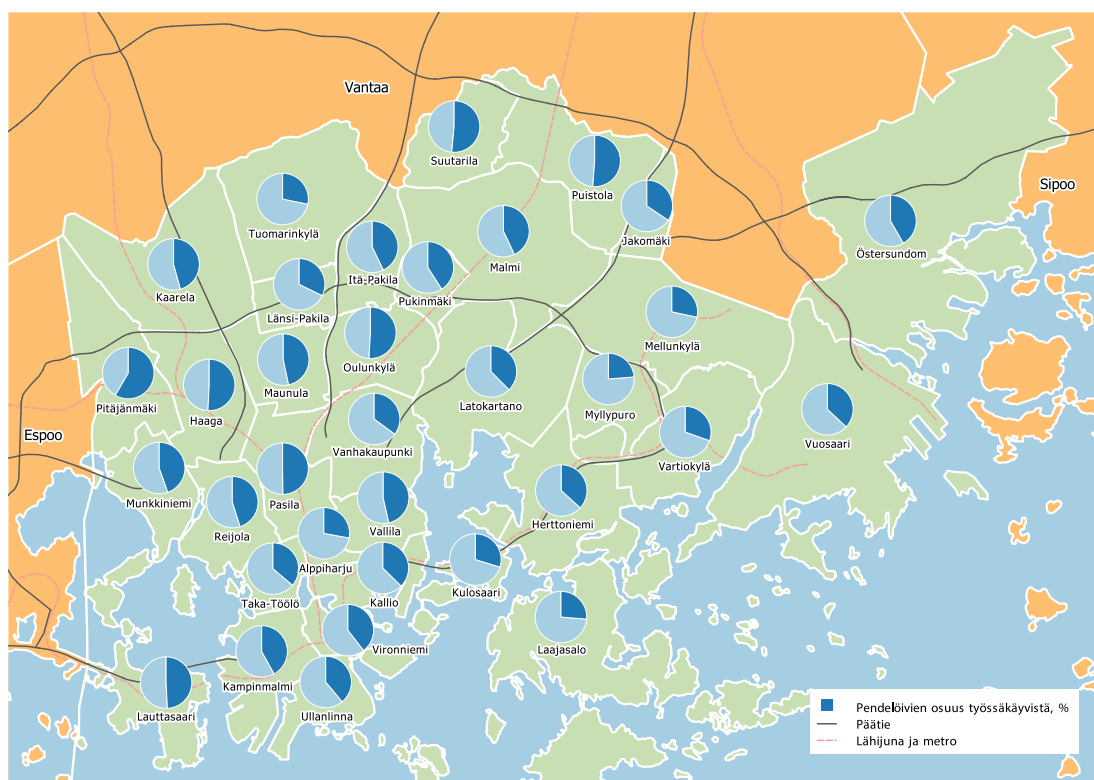

Pendelöinti on yleisempää, kun naapurikunta on lähellä tai liikenneyhteydet ovat hyvät

Tarkastelemalla pendelöintiä Helsinkiin ja Helsingistä peruspiireittäin saadaan täsmällisempi kuva siitä, minne ja mistä päin Helsinkiä työmatkoja tehdään, ja toisaalta siitä, kuinka paljon alueet työllistävät samalla alueella asuvia. Aluekohtaisiin asuin- ja työssäkäyntipaikkajakaumiin vaikuttavat muun muassa aiemmin todetut alueiden väliset erot työpaikkaomavaraisuusasteessa sekä niiden ammattirakenteessa. On todennäköistä, että myös eri alueiden väliset etäisyydet ja alueiden liikenteellinen saavutettavuus näkyvät alueiden välisinä eroina pendelöinnin yleisyydessä.

Vuonna 2018 suhteellisesti eniten Helsingin ulkopuolelta työssäkäyviä oli Pitäjänmäen peruspiirissä, jossa 58 prosenttia työssäkäyvistä asui Helsingin ulkopuolella (kuvio 20). Myös Suutarilan, Puistolan, Oulunkylän ja Haagan peruspiireissä työssäkäyvistä yli 50 prosenttia asui muualla kuin Helsingissä. Osassa näistä peruspiireistä asuminen työssäkäyntiperuspiirissä oli melko harvinaista. Esimerkiksi Pitäjänmäen peruspiirissä työssäkäyvistä vain reilut 4 prosenttia myös asui Pitäjänmäessä (liitekuvio 1). Keskimäärin 8 prosenttia Helsingissä työssäkäyvistä asui samassa peruspiirissä kuin työskenteli. Myllypuro, Laajasalo, Alppiharju, Tuomarinkylä, Mellunkylä ja Kulosaari olivat puolestaan peruspiirejä, joissa Helsingin ulkopuolella asuvia työskenteli suhteellisesti vähiten, alle 30 prosenttia työssäkäyvistä.

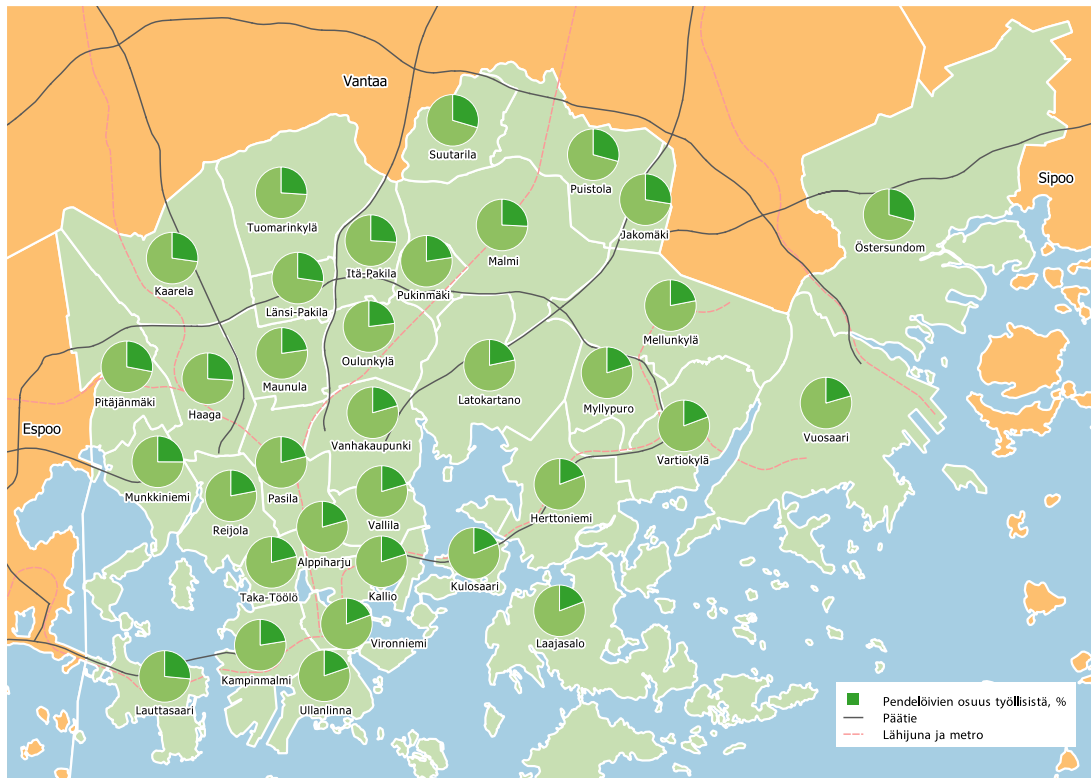
Kuvio 20. Helsinkiin pendelöivien osuus työssäkävystä peruspiireittäin 2018

Joidenkin peruspiirien kohdalla Helsingin ulkopuolelta työssäkäynti oli yleisempää niistä kunnista, joista oli peruspiiriin lyhyempi etäisyys tai hyvät liikenneyhteydet peruspiiriin. Esimerkiksi Pitäjänmäen, Lauttasaaren ja Munkkiniemen peruspiireissä, jotka sijaitsevat lähellä Espoota, kävi suhteellisesti selvästi enemmän Espoossa kuin Vantaalla asuvia töissä (liitekuvio 1). Sen sijaan esimerkiksi Vantaan rajalla sijaitsevista Puistolan, Suutarilan ja Jakomäen peruspiireissä oli suhteellisen paljon Vantaalta työssäkäyviä. Lähijunayhteyksien varrella sijaitsevissa Pitäjänmäen, Oulunkylän, Haagan ja Pasilan peruspiireissä pienemmissä Helsingin seudun kunnissa asuvien osuus työssäkävystä oli varsin suuri. Tämä osuus oli erityisen huomattava myös Sipooosta Helsinkiin liitetystä Östersundomin peruspiirissä, Kehä-I:n halkaisemassa ja Tuusulanväylän sivuamassa Itä-Pakilan peruspiirissä sekä Tuusulanväylän ja Kehä-III:n sivuamassa Suutarilan peruspiirissä.

Tarkasteltaessa Helsingissä asuvien työllisten pendelöintiä Helsingin ulkopuolelle peruspiireittäin, havaitaan että joidenkin peruspiirien kohdalla pendelöinti oli voimakasta sekä Helsinkiin että Helsingistä. Vuonna 2018 tällaisia peruspiirejä olivat esimerkiksi Pitäjänmäki, Suutarila ja Puistola, joissa asuvista lähes kolme kymmenestä kävi Helsingin ulkopuolella töissä (kuvio 21). Pendelöinti Helsingin ulkopuolelle oli erityisen yleistä myös Östersundomin peruspiiristä. Helsingin ulkopuolella työssäkävien osuus työllisistä oli puolestaan pienin Kulosaaren, Laajasalon ja Herttoniemen peruspiireissä asuvista.

Kuvio 21. Helsingistä pendelöivien osuus työllisistä peruspiireittäin 2018

Erot peruspiirien välillä Helsingistä ulospäin suuntautuvassa pendelöinnissä olivat melko pienet verrattuna eroihin peruspiireihin suuntautuvassa pendelöinnissä. Huomattavampia eroja oli siinä, kuinka suuri osa peruspiirissä asuvista myös työskenteli samassa peruspiirissä. Tämä osuus oli suurimmillaan Kampinmalmin, Vironniemen ja Ullanlinnan peruspiireissä, joissa asuvista työllisistä 19–20 prosenttia työskenteli asuinperuspiirissään (liitekuvio 2). Näissä peruspiireissä työpaikkoja oli ylipäätään tarjolla paljon. Sen sijaan Alppiharjun, Pukinmäen, Jakomäen ja Myllypuron peruspiireissä, joissa työpaikkamääräkin oli verrattain pieni, korkeintaan 4 prosenttia työllisistä työskenteli asuinperuspiirissään. Keskimäärin noin 10 prosenttia helsinkiläisistä työllisistä asui ja työskenteli yhdessä ja samassa peruspiirissä.

Myös peruspiireistä Helsingin ulkopuolelle suuntautuvan pendelöinnin jakautuminen eri kuntien välille heijasti peruspiirien sijaintia ja liikenneyhteyksiä. Esimerkiksi Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Pitäjänmäen peruspiireissä asui suhteellisen paljon Espooseen pendelöiviä, kun taas Vantaalle pendelöivien osuus oli suhteellisen suuri Suutarilan, Puistolon ja Jakomäen peruspiireissä (liitekuvio 2).

Edellä todettiin, että samassa peruspiirissä asuvien ja työssäkäyvien osuuden suuruus vaihteli varsin paljon peruspiireittäin. Osuuteen luonnollisesti vaikuttaa peruspiirissä asuvien työllisten määrä suhteessa alueen työpaikkamäärään. Aiemmin todettiin esimerkiksi, että Pitäjänmäen ja Pasilan peruspiirit ovat pääasiassa työssäkäyntialueita, joissa asuu varsin vähän työllisiä. Työssäkäyntiperuspiirissään asuvien osuus ei siten edes voi nousta kovin korkeaksi tällaisissa peruspiireissä. Toisaalta tämänkaltaisten peruspiirien lähellä voi olla muita peruspiirejä, jotka soveltuvat työssäkäyntiperuspiiriä paremmin asumiseen.

Kyse voi olla myös laadullisemmasta kohtaamattomuudesta, jos tietylle alueelle sijoittuneiden työpaikkojen ammattijakauma ei vastaa siellä asuvien työllisten ammattijakaumaa. Esimerkiksi Vartiokylän, Malmin ja Oulunkylän peruspiireissä työllisiä ja

työpaikkoja oli kussakin kaiken kaikkiaan liki yhtä paljon. Eri ammattiryhmien tarkastelu kuitenkin paljastaa, että kaikissa peruspiireissä asui selvästi enemmän johtajia ja erityisasiantuntijoita kuin niissä sijaitsi näiden ammattiryhmien työpaikkoja. Toisaalta Vartiokylän peruspiirissä palvelu- ja myyntityöntekijöiden työpaikkoja, ja Malmin ja Oulunkylän peruspiireissä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden työpaikkoja oli puolestaan selvästi enemmän kuin mitä näiden ammattiryhmien työllisiä asui alueella. Peruspiirien välisten erojen taustalla lienee kuitenkin useita muitakin tekijöitä, esimerkiksi työllisten tulotaso, sekä tarpeet ja preferenssit liittyen etenkin asumiseen. Ei myöskään ole itsestään selvää, että kaikki edes haluavat asua mahdollisimman lähellä työpaikkaansa.

Pendelöinti ja ammattirakenne Helsingissä

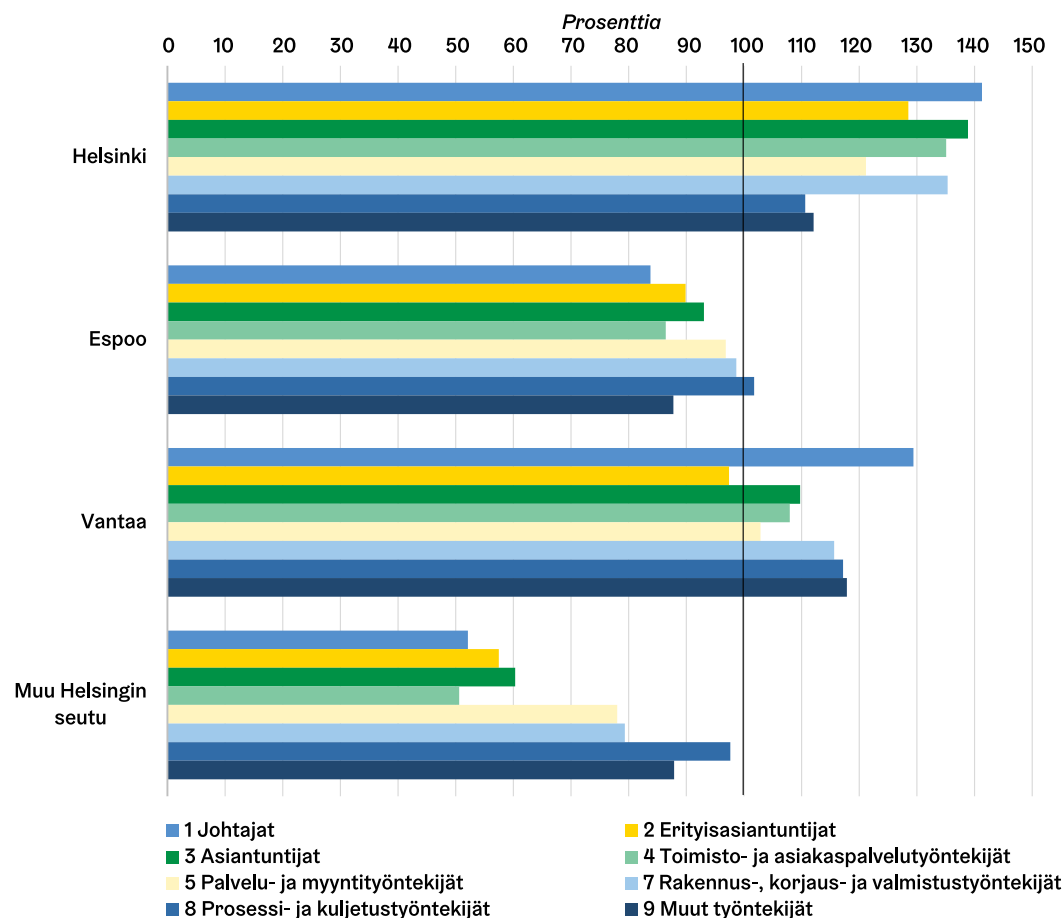
Edellä tarkasteltiin yhtäältä Helsingin työpaikkojen ja työllisten ammattirakennetta, ja toisaalta Helsinkiin ja Helsingistä suuntautuvaa pendelöintiä. Ei kuitenkaan ole syytä olettaa, että eri alojen ammattilaiset pendelöisivät yhtä paljon tai että eri alueilta pendelöivät olisivat ammattijakaumaltaan keskenään samanlaisia. Seuraavaksi selvitetäänkin, onko pendelöinti yleisempää joissakin ammattiryhmissä kuin toisissa, ja ovatko pendelöivät ammatillisesti jollain tavalla poikkeuksellinen joukko. Ensimmäinen tarkastelu valottaa muun muassa sitä, minkä ammattiryhmien kohdalla Helsinki on eniten riippuvainen muualla asuvista työllisistä, ja sitä millaista helsinkiläisten ammattiosaamista hyödynnetään eniten muualla kuin Helsingissä. Toisen tarkastelun perusteella saadaan puolestaan käsitys siitä, kuinka Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivät valikoituvat ammatillisesti suhteessa Helsingissä asuviin ja työskenteleviin sekä toisiinsa.

Helsinkiin ja Helsingistä suuntautuvan pendelöinnin ja ammattirakenteen välinen yhteys heijastaa osin Helsingin ja sen lähialueiden ammattiryhmäkohtaista työpaikkaomavaraisuutta, eli sitä kuinka paljon kussakin kunnassa sijaitsee tietyn ammattiryhmän työpaikkoja suhteessa samaan ammattiryhmään kuuluviin kunnassa asuviin työllisiin. Luonnollisesti, kun tietyssä ammattiryhmässä ja kunnassa työpaikkoja on tarjolla enemmän kuin työllisiä, osan työpaikoista täyttävät kuntaan muualta pendelöivät työlliset. Vastaavasti, kun tietyssä ammattiryhmässä ja kunnassa työllisiä on enemmän kuin työpaikkoja, osa työllisistä hakeutuu työskentelemään eri kuntaan. Työpaikkaomavaraisuus ei kuitenkaan yksinään määritä pendelöintiä kuntien välillä, ja pendelöintiä tapahtuu myös tilanteissa, joissa työllisille olisi tarjolla riittävästi työpaikkoja myös heidän omassa asuinkunnassaan.

Helsingissä työpaikkaomavaraisuus oli yli 100 prosenttia kaikissa ammattiryhmissä vuonna 2018 (kuvio 22 ja liitetaulukko 2). Suurinta omavaraisuus oli johtajien ja asiantuntijoiden keskuudessa, mutta myös toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden sekä erityisasiantuntijoiden joukossa työpaikkaomavaraisuus oli yli 125 prosenttia. Työpaikkojen määrä ylitti työllisten määrän absoluuttisesti eniten erityisasiantuntijoiden (+28 600) ja asiantuntijoiden keskuudessa (+22 900). Työpaikkaomavaraisuus oli selvästi pienin muut työntekijät -ammattiryhmässä ja prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden keskuudessa.

Espoossa työpaikkaomavaraisuus ylitti juuri ja juuri 100 prosenttia vain prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden kohdalla, ja pienintä omavaraisuus oli johtajien, toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden sekä muut työntekijät -ammattiryhmän kohdalla. Vantaalla puolestaan työpaikkaomavaraisuus oli erityisen suuri ja selvästi yli 100 prosenttia johtajien, prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden, muut työntekijät -ammattiryhmän sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden kohdalla. Vain erityisasiantuntijoiden kohdalla työpaikkaomavaraisuus Vantaalla oli alle 100 prosenttia. Muissa Helsingin seudun kunnissa työpaikkaomavaraisuus oli suurimmillaan prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden keskuudessa, mutta jäi silti alle 100 prosentin. Vähäisintä työpaikkaomavaraisuus näissä kunnissa oli johtajien sekä toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden kohdalla.

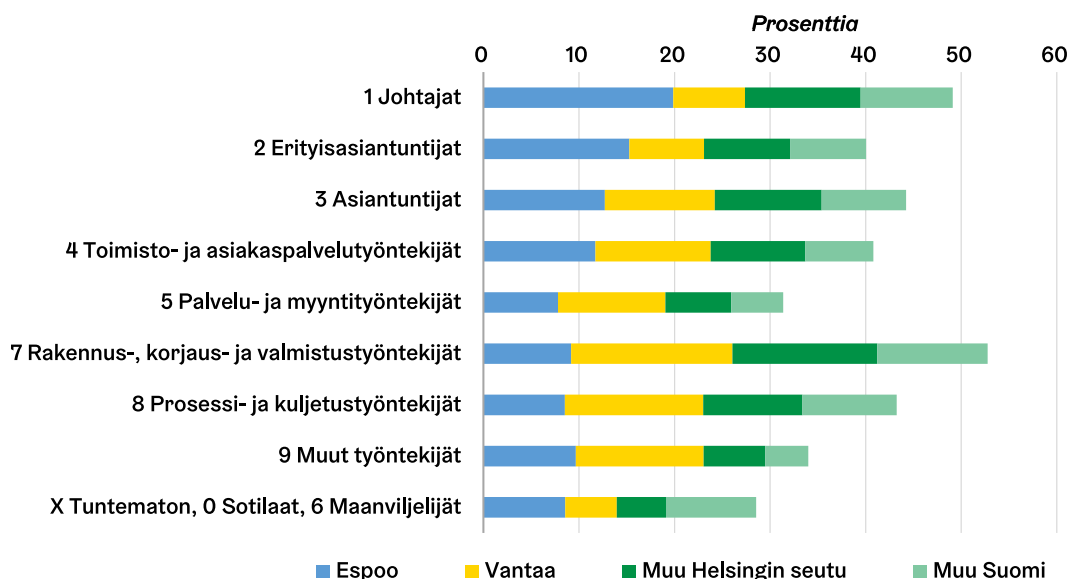
Kuvio 22. Helsingin ja Helsingin seudun kuntien työpaikkaomavaraisuus ammattiryhmittäin 2018

Helsinkiin ja Helsingistä pendelöinnin yleisyys vaihtelee paljon ammattiryhmittäin

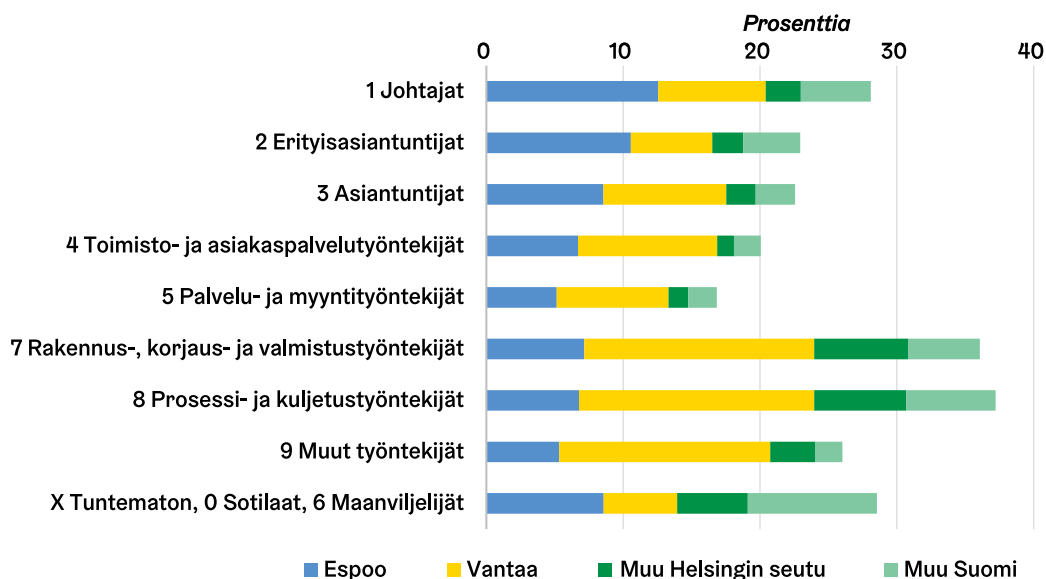
Helsingissä työssäkäyvistä keskimäärin 40 prosenttia, eli noin 162 900, asui Helsingin ulkopuolella, mutta osuus vaihteli paljon ammattiryhmien välillä. Johtajien sekä rakennus-, korjaus- ja kuljetustyöntekijöiden ammattiryhmissä noin puolet Helsingissä työssäkäyvistä asui Helsingin ulkopuolella vuonna 2018 (kuvio 23 ja liitetaulukko 4). Vähiten pendelöiviä oli palvelu- ja myyntityöntekijöiden keskuudessa, reilut 30 prosenttia. Helsinkiin pendelöivien johtajien ja erityisasiantuntijoiden keskuudessa Espoossa asuvia oli suhteellisesti eniten, kun taas Vantaalla asuvien osuus korostui prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden ammattiryhmässä ja muut työntekijät -ammattiryhmissä. Muualla Helsingin seudulla asuvien osuus oli suurin rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden kohdalla. Helsinkiin pendelöivistä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöistä sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöistä noin puolet asui Helsingin seudun pienemmissä kunnissa tai seudun ulkopuolella. Etenkin kuljetustyöntekijöiden kohdalla on hyvä huomata, että vaikka pendelöivien työpaikan toimipaikka sijaitseekin Helsingissä, kuljettajien työ on luonteeltaan liikkuvaa ja siten heistä moni voi suorittaa varsinaisia työtehtäviään muualla kuin Helsingissä.

Kuvio 23. Helsinkiin pendelöivien asuinpaikat ammattiryhmittäin 2018, asuinpaikasta pendelöivien osuus ammattiryhmän työpaikoista Helsingissä

Myös Helsingistä pendelöinnin yleisyys vaihteli ammattiryhmittäin. Helsingin työllisistä keskimäärin 22 prosenttia, eli noin 72 700 työllistä, pendelöi kunnan ulkopuolelle. Epätyypillisintä se oli palvelu- ja myyntityöntekijöiden joukossa, josta vain 17 prosenttia pendelöi kunnan ulkopuolelle vuonna 2018 (kuvio 24 ja liitetaulukko 4). Toisessa ääripäässä olivat prosessi- ja kuljetustyöntekijät sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät, joista yli 35 prosenttia työskenteli jossain muualla kuin Helsingissä. Myös Helsingistä pendelöivien työssäkäyntikunnissa oli selviä ammattiryhmien välisiä eroja. Siinä missä johtajat ja erityisasiantuntijat pendelöivät suhteellisesti eniten Espooseen, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden, prosessi-, ja kuljetustyöntekijöiden sekä muut työntekijät -ammattiryhmän pendelöinti suuntautui suhteellisesti useimmin Vantaalle. Reilu kolmasosa Helsingistä pendelöivistä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöistä sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöistä kävi töissä Helsingin seudun pienemmissä kunnissa tai seudun ulkopuolella.

Kuvio 24. Helsingistä pendelöivien työssäkäyntipaikat ammattiryhmittäin 2018, työssäkäyntipaikkaan pendelöivien osuus ammattiryhmän työllisistä Helsingissä

Espoosta ja Espooseen pendelöivistä suuri osa on erityisasiantuntijoita, Vantaalta ja Vantaalle pendelöivien joukko on ammattirakenteeltaan monipuolisempi

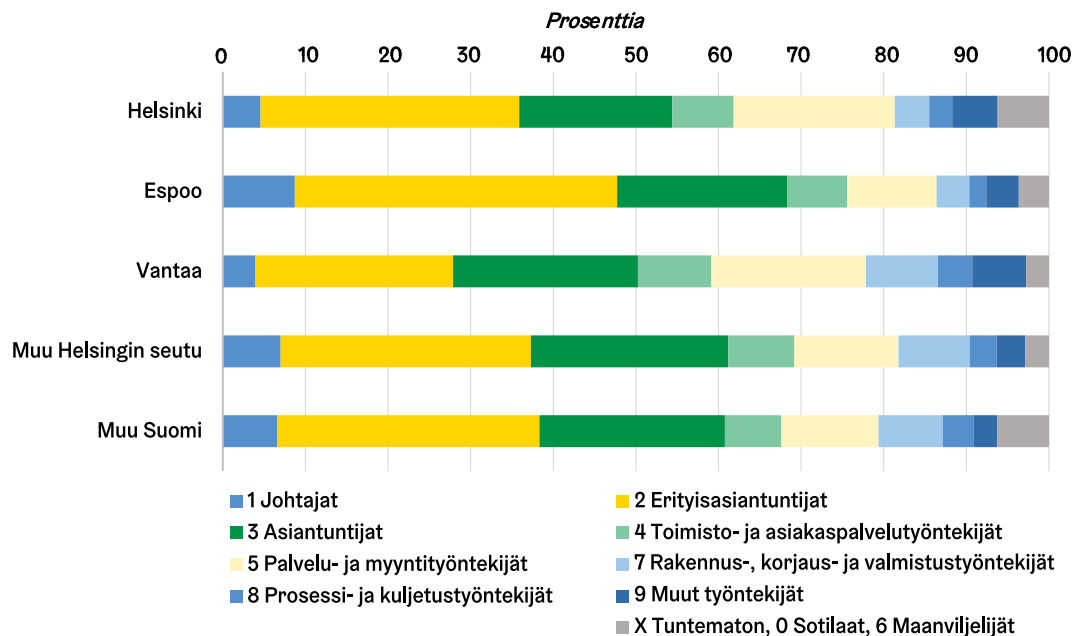
Helsinkiin pendelöivä 162 900:n työllisen joukko ei ole ammatillisesti ja alueellisesti yhdenmukainen, vaan eri kunnista Helsinkiin pendelöivien ammattirakenteet poikkeavat selvästi toisistaan. Siinä missä Espoossa asuvista Helsingissä työssäkävistä liki puolet oli johtajia tai erityisasiantuntijoita vuonna 2018, Vantaalta pendelöivistä vastaava osuus oli reilu neljännes (kuvio 25 ja liitetaulukko 4). Palvelu- ja myyntityöntekijöitä oli suhteellisesti eniten Vantaalta pendelöivien joukossa, lähes 19 prosenttia. Helsingin seudun pienistä kunnista sekä muualta Suomesta pendelöivien ammattirakenteet olivat keskenään varsin samankaltaiset. Heistä suurin osa, vajaa kolmannes, oli erityisasiantuntijoita. Verrattuna Vantaaseen, erityisasiantuntijoiden lisäksi Helsingin seudun pienistä kunnista sekä muualta Suomesta Helsinkiin pendelöi suhteellisen paljon johtajia.

Myös Helsingistä muualle pendelöivän 72 700:n työllisen joukon ammattirakenne vaihteli sen mukaan, missä he kävivät töissä. Espooseen pendelöivät olivat suhteellisesti useammin johtajia tai erityisasiantuntijoita kuin muualla työssäkäyvät, mutta myös Helsingin seudun ulkopuolelle pendelöivien joukossa näiden ammattiryhmien osuus oli varsin suuri vuonna 2018 (kuvio 26 ja liitetaulukko 4). Vantaalle pendelöi suhteellisesti enemmän palvelu- ja myyntityöntekijöitä kuin muihin työssäkäyntikuntiin. Helsingin seudun pieniin kuntiin pendelöivien joukossa puolestaan oli suhteellisesti eniten rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä.

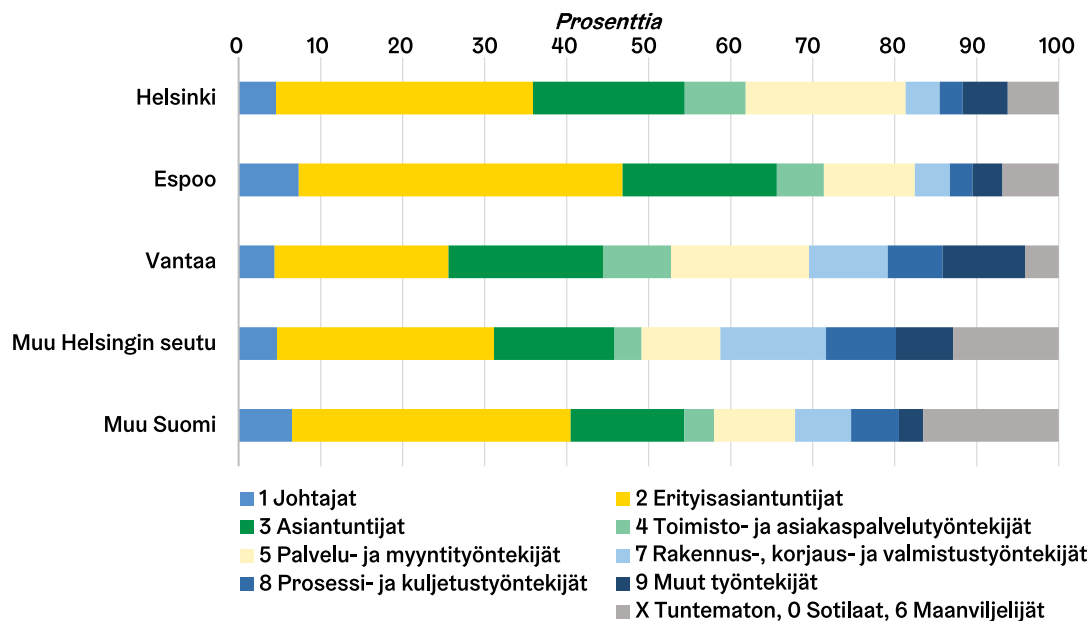
Kun verrataan tietyltä alueelta Helsinkiin ja Helsingistä tälle alueelle pendelöivien ammattirakenteita keskenään, havaitaan että erot ovat melko vähäisiä. Espoosta Helsinkiin pendelöi tällä karkealla jaottelulla tarkasteltuna ammatillisesti varsin samankaltainen joukko kuin Helsingistä Espooseen. Myös pendelöinti Helsingin ja Vantaan välillä oli tästä näkökulmasta varsin samanlaista. Joitakin eroja kuitenkin oli, etenkin Helsingin seudun pienistä kunnista ja muualta Suomesta pendelöivien ja näille alueille Helsingistä pendelöivien ammattirakenteiden välillä. Esimerkiksi Helsingistä näille

alueille pendelöivien joukossa asiantuntijoiden osuus oli pienempi kuin näiltä alueilta Helsinkiin pendelöivien keskuudessa. Helsingistä seudun ulkopuolisiin kuntiin pendelöivistä puolestaan suhteellisesti suurempi osa oli erityisasiantuntijoita kuin näistä kunnista Helsinkiin pendelöivistä.

Kuvio 25. Helsingissä työssäkäyvien ammattirakenne asuinpaikan mukaan 2018

Kuvio 26. Helsingissä asuvien työllisten ammattirakenne työssäkäyntipaikan mukaan 2018

Yhteenveto

Tässä tutkimuskatsauksessa kartoitettiin Helsingin ja Helsingin seudun työpaikkojen ja työllisten ammattirakennetta, Helsingistä ja Helsinkiin suuntautuvaa pendelöintiä sekä ammattirakenteen ja pendelöinnin keskinäistä suhdetta, ja niiden viimeaikaista kehitystä. Katsaus perustuu ammattitilastoaineistoon, jonka lähteenä on Tilastokeskuksen vuoden 2018 lopun sekä sitä edeltävien vuosien tilannetta kuvaava työssäkäyntitilasto. Erillisessä raportissa ”Ammattilaiset ja koronavirusi Helsingissä: neljä esimerkkiä” (Ansala 2021) samoja teemoja tarkastellaan vuonna 2020 alkaneen koronavirusiin näkökulmasta keskittymällä ammattilaisten ja pendelöinnin kuvailuissa neljään sellaiseen ammattiryhmään, jossa työttömyys on kasvanut voimakkaasti kriisin myötä.

Helsingissä ja muissa seudun kunnissa asuu ja työskentelee paljon erityisasiantuntijoita, ja heidän määränsä on viime vuosina kasvanut huomattavasti. Toisaalta myös erilaiset palvelu- ja myyntiammatit ovat Helsingissä keskeisiä, ja eniten kaupungissa asuvia työllisiä työskenteleekin myyjinä ja kauppiaina. Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden määrä Helsingissä ja muualla seudulla on puolestaan vähentynyt selvästi viime vuosina. Samankaltaista kehitystä on havaittavissa myös muualla Suomessa, mutta suhteelliset muutokset ovat Helsingin seudulla olleet selvempiä.

Helsinki on myös ammatillisesti erikoistunut, ja kaupungissa on ammatteja, joiden osuus kaikista kaupungin työpaikoista tai työllisistä on moninkertainen verrattuna koko Suomeen. Näistä ammateista moni edellyttää erityisosaamista ja pitkää koulutusta. Tämänkaltaisia ammattialoja ovat Helsingin elinkeinorakenteelle tyypilliset laki-, rahoitus- ja viestinnän alat sekä kulttuuriala.

Helsingin sisältä löytyy kuitenkin merkittäviä eroja siinä, miten sen eri alueet profiloituvat työpaikkojen ja työllisten näkökulmasta. On yhtäältä Pasilan ja Pitäjänmäen peruspiirien kaltaisia työssäkäyntialueita, joissa asukkaita on vain vähän, ja toisaalta Mellunkylän ja Laajasalon peruspiirien kaltaisia alueita, joilla kaupunkilaisia asuu paljon mutta joilla sijaitsee vain vähän työpaikkoja. Lisäksi alueet ovat hyvin erilaisia ammattirakenteeltaan. Esimerkiksi Kampinmalmin, Vironniemen ja Kulosaaren peruspiireissä sijaitsevista työpaikoista ja niissä asuvista työllisistä noin kaksi viidestä kuuluu erityisasiantuntijoiden ammattiryhmään, kun taas vaikkapa Jakomäen ja Myllypuron peruspiireissä palvelu- ja myyntityöntekijät muodostavat vastaavan osuuden työpaikoista.

Alueiden kaavoitus asettaa keskeiset reunaehdot sekä työllisten että yritysten sijainnille. Näiden puitteissa myös monet muut tekijät vaikuttavat työllisten ja työpaikkojen sijaintivalintoihin, jotka puolestaan näkyvät alueiden välisinä eroina niiden työpaikkavaltaisuudessa ja ammattirakenteessa. Työllisillä asuinpaikan valintaa määrittää keskeisesti heidän budjettirajoitteensa ja sitä kautta asuinalueen hintataso, mutta myös useat asuinalueeseen ja asuntoon liittyvät preferenssit ja tarpeet. Yritysten alueelliseen jakaumaan puolestaan vaikuttaa vahvasti muun muassa niiden toimiala, ja alojen erilaiset tarpeet sijaita lähellä asiakkaita, muita alalla toimivia yrityksiä tai niiden tuotantoketjun muita toimijoita. Lisäksi työllisiä ja yrityksiä usein yhdistää tarve tai halu sijaita lähellä toisiaan, tai ainakin hyvien liikenneyhteyksien varrella.

Jo pelkästään siksi, että Helsingissä sijaitsevia työpaikkoja on yli 90 000 enemmän kuin Helsingissä asuvia työllisiä, on selvää, että Helsinki on riippuvainen sen kuntarajojen ulkopuolella asuvasta työvoimasta. Kaiken kaikkiaan 409 000:sta Helsingissä työssäkäyvistä 40 prosenttia pendelöi Helsinkiin toisesta kunnasta. Toisaalta moni helsinkiläinen työllinen käy myös muualla töissä, tarkalleen ottaen 23 prosenttia noin 319 000:sta. Määrällisesti huomattavinta työmatkaliikenne on Helsingin ja Espoon sekä Helsingin ja Vantaan välillä. 2010-luvulla Helsingistä ulospäin suuntautuva pendelöinti on kasvanut suhteellisesti selvästi enemmän kuin Helsinkiin pendelöinti. Helsingistä

pendelöidään entistä enemmän erityisesti Helsingin seudun ulkopuolisiin kuntiin, mutta määrällisesti näissä kunnissa työssäkäyviä helsinkiläisiä on kuitenkin edelleen varsin vähän verrattuna vaikkapa Espooseen ja Vantaalle pendelöiviin.

Kun tarkastellaan Helsingin eri alueille ja alueilta suuntautuvaa pendelöintiä, näyttää siltä, että ainakin osa pendelöivistä on huomionut asuin- ja työpaikan välisen työmatkan ja/tai liikenneyhteydet asuin- ja työpaikkavalinnoissaan. Espoon ja Vantaan rajojen tuntumassa asuville helsinkiläisille, ja siellä sijaitseville työpaikoille pendelöinti oli tyypillisempää kuin muualla. Myös lähijunayhteyksien varrella sijaitsevilla työssäkäyntialueilla, ja ylipäätään poikkeuksellisen työpaikkavaltaisilla alueilla, ulkopaikkakuntalaisten osuus työssäkävistä oli suuri.

Helsinkiin eri kunnista pendelöivät ja Helsingistä eri kuntiin pendelöivät eivät ole ammatillisesti yhdenmukaisia joukkoja. Espoosta ja Espooseen pendelöivät ovat muita pendelöiviä useammin johtajia tai erityisasiantuntijoita, kun taas Vantaalta ja Vantaalle pendelöivät ovat muita pendelöiviä useammin palvelu- ja myyntityöntekijöitä. Toisaalta eroja havaitaan myös siinä, kuinka yleistä pendelöinti on eri ammattiryhmissä. Esimerkiksi Helsingissä työssäkävistä johtajista sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöistä noin puolet asui jossain muualla kuin Helsingissä. Näissä ammattiryhmissä Helsingistä muualle pendelöivien osuus helsinkiläisistä työllisistä oli myös varsin suuri, samoin kuin prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden keskuudessa.

Kuten työllisten asuin- ja työpaikan sijaintivalintojen, myös niiden määrittämisen pendelöintikäyttäytymisen taustalla on lukuisia tekijöitä, ja työllisillä voi olla hyvinkin erilaisia työmatkaan liittyviä tarpeita ja toiveita. Aina työlliset eivät kuitenkaan voi asua tai työskennellä siellä missä eniten haluaisivat, joten näistä valinnoista määräytyvä työmatkakaan ei aina ole toivotunlainen. Tyypillisesti työlliset ovat kuitenkin, ainakin lyhyellä aikavälillä, valmiita hyväksymään useampia erilaisia asuin- ja työpaikan kombinaatioita. Pitkällä aikavälillä niillä työllisillä, joilla on paremmat mahdollisuudet sopeuttaa kulloistakin tilannettaan asunto- ja työmarkkinoilla, on myös paremmat edellytykset päästä suotuisampaan tilanteeseen, jossa heidän asuin- ja työpaikkansa sekä niiden välinen työmatka vastaavat paremmin heidän toiveitaan.

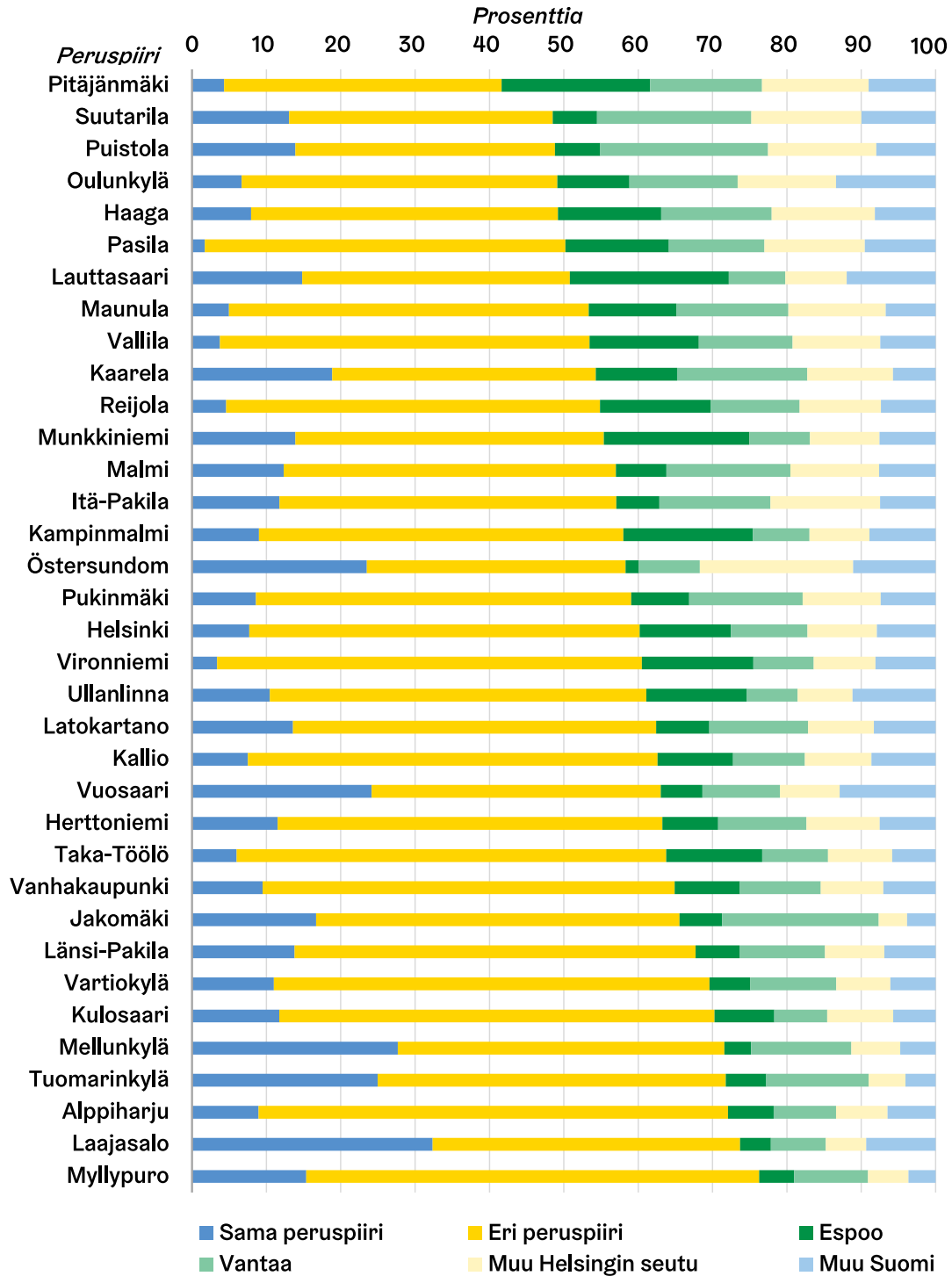
Ennen kaikkea tämä tutkimuskatsaus tuo esiin Helsingin seudun kuntien työmarkkinoiden väliset vahvat yhteydet. Pendelöinti on yleisesti ottaen vilkasta sekä Helsinkiin että Helsingistä, ja useat seudun työllisistä ovat valmiita työskentelemään etäämmällä asuinpaikastaan. Työntekijöiden ja työpaikkojen kohtaannon näkökulmasta työvoiman valmius alueelliseen liikkuvuuteen on aivan keskeistä. Katsauksesta käy myös selvästi ilmi ammattialojen väliset suuret erot siinä, kuinka paikallisesti tai seudullisesti ne ihmisiä työllistävät. Täten myös eri ammattilaisiin eri tavoin kohdistuvilla työmarkkinamuutoksilla, joita esimerkiksi vuonna 2020 alkanut koronakriisi on käynnistänyt, voi olla varsin erilaisia ammatista riippuvia alueellisia seurauksia. Ajantasaista ja kattavaa tietoa juuri tästä näkökulmasta ei ole saatavilla, mutta tarkastelemalla edeltävien vuosien tilannetta ja kehityskulkuja tämä katsaus auttaa hahmottamaan ja ennakoimaan yleisellä tasolla, millaisia nämä seuraukset voisivat olla. Ymmärrys nykyhetkeen johtaneesta kehityksestä on keskeistä suunniteltaessa muun muassa alueellista ja ammatillista liikkuvuutta parantavia toimia, joilla voidaan helpottaa eri ammattilaisten sopeutumista yllättäviinkin työmarkkinoiden muutoksiin.

Lähteet

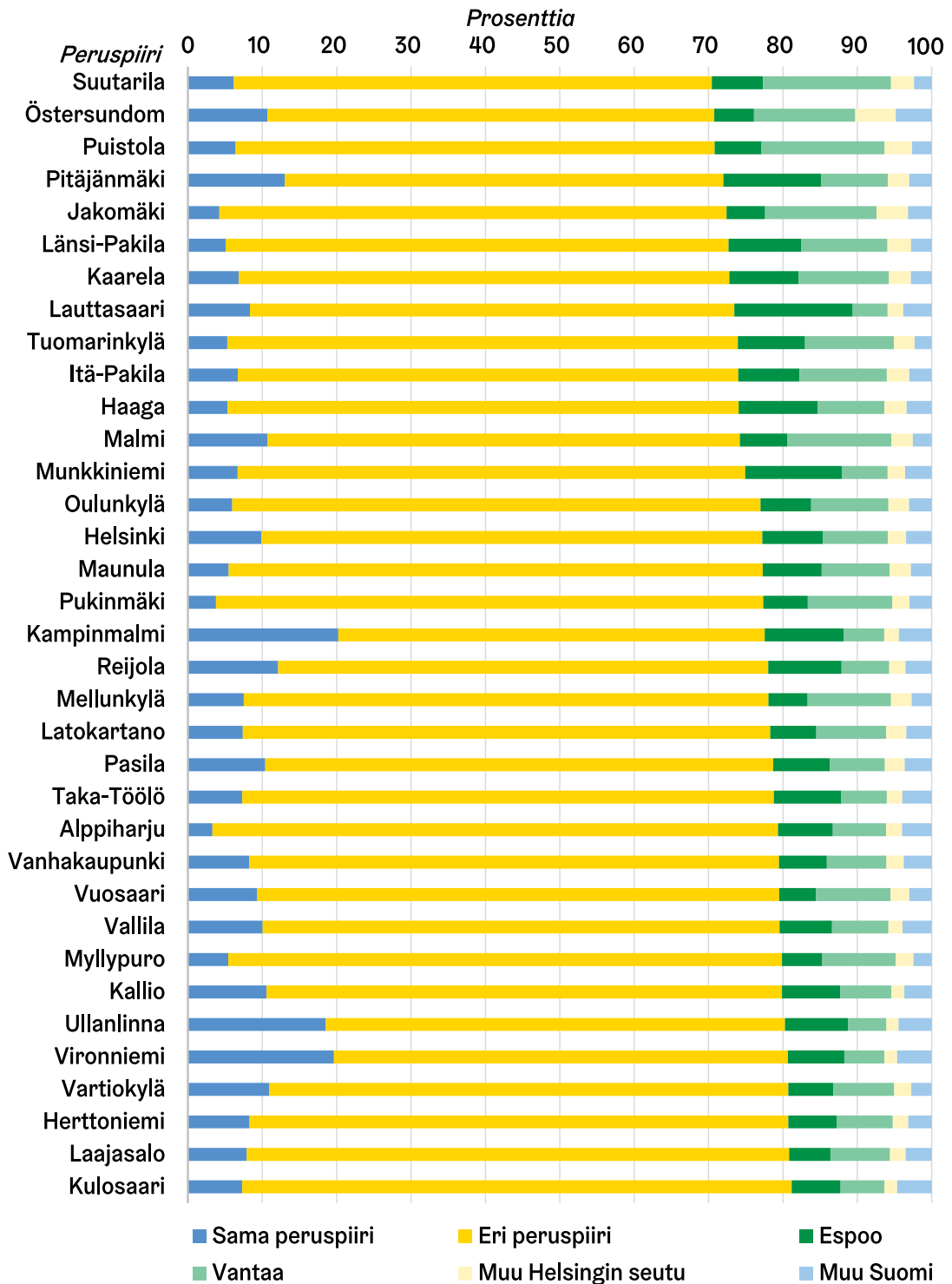
- Ansala L.** 2021. *Ammattilaiset ja koronakriisi Helsingissä: neljä esimerkkiä*. Tilastoja 2021:7. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia, kaupunkitieto.
- Pehkonen J, Huuskonen J, Tornberg K.** 2018. *Kohtaanto työmarkkinoilla – havaintoja ja politiikkajohtopäätöksiä*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 15/2018.
- Tilastokeskus.** 2011. *Ammattiluokitus 2010*. Käsikirjoja 14. Helsinki: Tilastokeskus.
- Tilastokeskus.** 2021. *Ammattiluokitus 2010* [verkkajulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 26.1.2021]. Saantitapa: <https://www.stat.fi/fi/luokitukset/ammatti/>
- Van Ommeren JN, Rietveld P, Nijkamp P.** 1999. Job Moving, Residential Moving, and Commuting: A Search Perspective. *Journal of Urban Economics* 46 (2): 230–253.
- Van Ommeren JN, Rietveld P, Nijkamp P.** 1998. Spatial Moving Behaviour of Two-Earner Households. *Journal of Regional Science* 38 (1): 23–41.
- Van Ommeren JN, Rietveld P, Nijkamp P.** 1997. Commuting: In Search of Jobs and Residences. *Journal of Urban Economics* 42 (3): 402–421.
- Vilkama K, Lönnqvist H, Väliniemi-Laurson J, Tuominen M.** 2014. *Erilaistuva pääkaupunkiseutu. Sosioekonomiset erot alueittain 2002–2012*. Tutkimuksia 2014:1. Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki.

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Helsingissä työssäkäyvien asuinpaikat työssäkäyntiperuspiireittäin 2018

Liitekuvio 2. Helsingissä asuvien työllisten työssäkäyntipaikat peruspiireittäin
2018

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Tilastokeskuksen ammattiluokitus 2010

Ammattiluokituksen pääluokka- eli 1-numerotaso	Kuvaus
1 Johtajat	Johtavat, suunnittelevat, koordinoivat ja arvioivat yritysten, hallitusten ja muiden organisaatioiden tai näiden sisäisten organisaatioyksikköjen toimintaa kokonaisuutena ja muotoilevat ja arvioivat niiden menettelyjä, lakeja, sääntöjä ja säännöksiä.
2 Erityisasiantuntijat	Lisäävät olemassa olevan tietämystä, soveltavat tieteellistä tietoa tai taiteellisia konsepteja ja teorioita, hoitavat järjestelmällisesti opetusta. Tehtävät voivat käsittää useampia edellä mainituista.
3 Asiantuntijat	Suorittavat tutkimustyöhön, tieteellisiin tai taiteellisiin konsepteihin ja menetelmiin sekä hallinnon ja liike-elämän säännösten soveltamiseen liittyviä teknisiä, työnjohdollisia ja muita tehtäviä.
4 Toimisto- ja asiakaspalvelu työntekijät	Hoitavat erilaisia toimistotyö- ja asiakaspalvelutehtäviä. Järjestävät, rekisteröivät ja tallentavat sekä korjaavat tietoja. Hoitavat erilaisia rahankäsittelyyn, matkajärjestelyihin, tietopyyntöihin, sovittuihin tapaamisiin jne. liittyviä asiakaspalvelu- ja toimistotehtäviä.
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	Hoitavat matkustuspalveluihin, ravintola- ja suurtaloustyöhön, hoitotyöhön, henkilökohtaisiin palveluihin, palo- ja turvallisuuspalveluihin ym. liittyviä tehtäviä tai esittelevät ja myyvät tavaroita tukku- tai vähittäiskaupan liikkeissä tai vastaavissa liikkeissä, kojuissa ja toreilla.
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	Kasvattavat ja korjaavat satoa pellolta, metsästä tai pensaista, jalostavat, hoitavat tai metsästävät eläimiä, tuottavat erilaisia karjataloustuotteita, viljelevät, hoitavat ja hakkaavat metsiä, kasvattavat tai pyydystävät kaloja.
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	Soveltavat ammattialaan liittyvää erikoisosaamista mm. rakennusten rakentamiseen ja kunnossapitämiseen; metallin valmistamiseen, metallirakenteiden pystyttämiseen; työstökoneiden säätämiseen; koneiden, laitteiden tai työkalujen valmistamiseen, asentamiseen, kunnossapitämiseen ja korjaamiseen; paino- tai tulostustöiden tekemiseen; elintarvikkeiden ja tekstiilien valmistamiseen; sekä metalli- ja muiden esineiden sekä käsityötuotteiden valmistamiseen.
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	Käyttävät teollisuuden tai maatalouden koneita ja laitteita tai valvovat niiden toimintaa paikan päällä tai valvomosta. Kuljettavat junia, tieliikenteen moottoriajoneuvoja tai työkoneita. Kokoavat teollisia tuotteita komponenteista teknisten määritysten ja määriteltujen työprosessien mukaisesti.
9 Muut työntekijät	Työskentelevät siivoukseen, jätehuoltoon, keittiö- ja pesulatyöhön, maa- ja metsätalouteen, kaivos- ja rakennusteollisuuteen, kuljetus- ja rahdinkäsittelytyöhön ym. liittyvissä avustavissa, rutiiniluonteisissa tai vähän koulutusta vaativissa tehtävissä. Tehtävät voivat liittyä ammattityöntekijöiden avustamiseen tai sesonkityöhön.
0 Sotilaat	Upseerit, aliupseerit ja sotilasammattihenkilöstö.
X Tuntematon	

Liitetaulukko 2. Helsingin, Espoon, Vantaan ja muun Helsingin seudun työpaikkojen ja työllisten ammattirakenne 2018 ja 2010, ammattiryhmään kuuluvien lukumäärä

Työpaikat											
		1 Johtajat	2 Erityisasiantuntijat	3 Asian- tuntijat	4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät	5 Palvelu- ja myynti- työntekijät	7 Raken- nus-, kor- jaus- ja valmis- tustyöntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät	9 Muut työntekijät	X Tunte- maton, 0 Sotilaat, 6 Maan- viljelijät	Yhteensä
Helsinki	2018	22 104	128 676	81 774	30 951	69 967	21 736	12 082	20 506	21 450	409 246
	2010	20 125	104 341	82 216	43 320	66 715	21 237	13 100	19 388	11 183	381 625
Espoo	2018	8 341	39 618	23 822	7 138	20 823	6 972	4 537	6 440	6 216	123 907
	2010	8 050	35 101	23 884	10 101	19 009	6 362	5 005	7 792	3 281	118 585
Vantaa	2018	5 377	20 625	23 096	9 013	23 243	13 698	7 973	12 427	5 697	121 149
	2010	4 176	15 696	21 747	9 577	19 997	11 257	8 089	10 904	2 512	103 955
Muu Helsingin seutu	2018	4 250	18 691	18 636	4 660	22 686	13 112	10 335	9 444	6 128	107 942
	2010	3 460	16 487	16 743	6 319	21 881	12 603	10 187	8 273	4 891	100 844
Muu Suomi	2018	55 751	276 181	283 428	78 526	342 480	189 719	167 275	106 266	111 798	1 611 424
	2010	48 258	251 667	276 335	101 233	342 784	199 922	176 943	111 277	112 251	1 620 670
Työlliset											
		1 Johtajat	2 Erityisasiantuntijat	3 Asian- tuntijat	4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät	5 Palvelu- ja myynti- työntekijät	7 Raken- nus-, kor- jaus- ja valmis- tustyöntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät	9 Muut työntekijät	X Tunte- maton, 0 Sotilaat, 6 Maan- viljelijät	Yhteensä
Helsinki	2018	15 643	100 115	58 892	22 912	57 741	16 061	10 920	18 296	18 403	318 983
	2010	13 424	79 355	55 917	31 126	54 944	15 651	11 959	18 577	9 882	290 835
Espoo	2018	9 955	44 076	25 597	8 259	21 503	7 066	4 458	7 337	6 913	135 164
	2010	9 448	36 788	24 923	11 271	19 419	6 023	4 441	7 140	3 580	123 033
Vantaa	2018	4 155	21 176	21 045	8 349	22 593	11 846	6 804	10 545	4 875	111 388
	2010	3 534	17 400	20 522	10 398	19 815	9 940	6 822	8 736	2 427	99 594
Muu Helsingin seutu	2018	8 156	32 509	30 890	9 209	29 075	16 527	10 586	10 744	7 403	155 099
	2010	7 392	29 201	30 960	12 487	27 757	15 893	10 956	9 900	5 132	149 678
Muu Suomi	2018	57 914	285 915	294 332	81 559	348 287	193 737	169 434	108 161	113 695	1 653 034
	2010	50 271	260 548	288 603	105 268	348 451	203 874	179 146	113 281	113 097	1 662 539

Liitetaulukko 3. Helsingin työpaikat, työlliset, ja työpaikkaomavaraisuus peruspiireittäin 2018 ja 2010, lukumäärä ja omavaraisuusaste (%)

Peruspiiri	Työpaikat		Työlliset		Työpaikkaoma-varaisuusaste	
	2018	2010	2018	2010	2018	2010
Helsinki yhteensä	409 246	381 625	318 983	290 835	128	131
Kampinmalmi	52 805	48 834	23 515	17 009	225	287
Vironniemi	39 470	35 873	6 770	6 550	583	548
Pasila	28 145	23 749	4 640	4 130	607	575
Pitäjänmäki	27 336	25 190	9 061	8 095	302	311
Vallila	27 012	20 923	10 072	7 208	268	290
Kallio	25 854	23 334	18 334	15 932	141	146
Ullanlinna	24 502	23 489	13 827	13 371	177	176
Reijola	24 118	23 776	9 116	8 525	265	279
Malmi	11 788	11 723	13 554	14 190	87	83
Vanhakaupunki	11 119	10 484	12 793	10 734	87	98
Taka-Töölö	10 879	10 532	8 938	8 427	122	125
Herttoniemi	10 161	10 503	14 097	13 097	72	80
Haaga	9 591	9 668	14 321	13 764	67	70
Vartiokylä	9 407	10 844	9 487	9 600	99	113
Lauttasaari	7 414	7 192	13 176	11 058	56	65
Latokartano	6 455	5 518	11 852	10 490	54	53
Vuosaari	6 445	5 193	16 686	16 112	39	32
Oulunkylä	6 211	5 909	6 946	6 664	89	89
Kaarela	4 893	5 558	13 462	13 170	36	42
Puistola	4 424	4 405	9 571	9 200	46	48
Maunula	4 394	3 847	3 963	3 703	111	104
Mellunkylä	4 278	4 678	15 733	15 520	27	30
Munkkiniemi	4 270	6 374	8 854	8 425	48	76
Alppiharju	2 851	2 922	7 754	7 254	37	40
Suutarila	2 482	2 178	5 246	5 294	47	41
Laajasalo	2 274	2 316	9 308	7 783	24	30
Myllypuro	1 914	1 536	5 421	3 948	35	39
Pukinmäki	1 654	1 586	3 759	4 016	44	39
Kulosaari	1 194	1 051	1 919	1 712	62	61
Länsi-Pakila	1 190	1 292	3 215	3 045	37	42
Itä-Pakila	1 004	1 148	1 754	1 706	57	67
Tuomarinkylä	865	724	4 084	4 281	21	17
Jakomäki	575	536	2 273	2 173	25	25
Östersundom	451	410	992	1 001	45	41

Liitetaulukko 4. Helsingissä työssäkäyvien ammattirakenne asuinkunnan mukaan, ja Helsingin työllisten ammattirakenne työssäkäyntikunnan mukaan 2018, ammattiryhmään kuuluvien lukumäärä

Työssäkäyvät										
	1 Johtajat	2 Erityis- asian- tuntijat	3 Asian- tuntijat	4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät	5 Palvelu- ja myynti- työntekijät	7 Raken- nus-, kor- jaus- ja valmistus- työntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät	9 Muut työntekijät	X Tunte- maton, 0 Sotilaat, 6 Maan- viljelijät	Yhteensä
Helsinki	11 247	77 150	45 601	18 318	48 015	10 268	6 856	13 536	15 327	246 318
Espoo	4 392	19 638	10 385	3 627	5 461	1 997	1 031	1 983	1 837	50 351
Vantaa	1 660	10 056	9 409	3 733	7 867	3 666	1 748	2 743	1 155	42 037
Muu Helsingin seutu	2 674	11 594	9 139	3 070	4 818	3 295	1 254	1 320	1 105	38 269
Muu Suomi	2 131	10 238	7 240	2 203	3 806	2 510	1 193	924	2 026	32 271
Yhteensä	22 104	128 676	81 774	30 951	69 967	21 736	12 082	20 506	21 450	409 246
Työlliset										
	1 Johtajat	2 Erityis- asiantun- tijat	3 Asian- tuntijat	4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät	5 Palvelu- ja myynti- työntekijät	7 Raken- nus-, kor- jaus- ja valmistus- työntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät	9 Muut työntekijät	X Tunte- maton, 0 Sotilaat, 6 Maan- viljelijät	Yhteensä
Helsinki	11 247	77 150	45 601	18 318	48 015	10 268	6 856	13 536	15 327	246 318
Espoo	1 964	10 571	5 041	1 535	2 966	1 149	740	975	1 837	25 928
Vantaa	1 230	5 953	5 289	2 329	4 723	2 700	1 877	2 820	1 155	27 988
Muu Helsingin seutu	401	2 272	1 261	283	826	1 105	732	599	1 105	7 776
Muu Suomi	801	4 169	1 700	447	1 211	839	715	366	2 026	10 973
Yhteensä	15 643	100 115	58 892	22 912	57 741	16 061	10 920	18 296	21 450	318 983

Tilastoaineiston kuvaus

Julkaisun aineistona on käytetty Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitietoyksikön erillistilauksena Tilastokeskukselta hankkimaa ammattitilastoaineistoa vuosilta 2018 ja 2010. Ammattitilastoaineiston lähteenä on käytetty Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoa. Työssäkäyntitilasto on kokonaisaineisto. Kunkin vuoden tilasto kattaa kaikki kyseisen vuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Tilaston lähdeaineistoina käytetään lähinnä hallinnollisia rekistereitä ja muita rekisteripohjaisia tietoaaineistoja. Tilaston laatu onkin siten suoraan riippuvainen lähdeaineistojen laadusta.

Lue lisää työssäkäyntitilastosta:

<https://www.stat.fi/meta/til/tyokay.html>

Ammatti

Ammatilla tarkoitetaan sitä työtä, jota henkilö tekee riippumatta hänen ammattiasemastaan (palkansaaja-yrittäjä), koulutuksestaan tai työpaikan toimialasta. Niinpä tehtaassa työskentelevän sihteerin ammatti on sama kuin toimistossa työskentelevän sihteerin, jos heidän työtehtävänsä vaativat samaa ammattitaitoa. Ammattien luokituksessa on pyritty ottamaan huomioon tietyn työn (ammatin) vaatima ammattitaito ja erikoistuminen.

Työssäkäyntitilastossa ammatti on vuodesta 2004 lähtien määritelty vuosittain kaikille työlliseen työvoimaan kuuluville, ja se kuvaa vuoden viimeisen viikon toimintaa. Työllisen ammatti määritellään päätyön ammatin mukaan. Ammattitietoja kerätään useista eri lähteistä: mm. työnantajajärjestöjen sekä valtion ja kuntien työsuhderekistereistä, palkkatilastosta sekä yritystiedonkeruulla. Ammatti luokitellaan Tilastokeskuksessa käytössä olevien ammattiluokitusten mukaan.

Lue lisää ammattitiedoista:

http://tilastokeskus.fi/til/tyokay/2010/04/tyokay_2010_04_2012-11-23_laa_001_fi.html

Ammattiluokitus 2010

Kansallinen Ammattiluokitus 2010 perustuu kansainvälisen työjärjestön (ILO) laatimaan ja YK:n vahvistamaan ISCO-08 (International Standard Classification of Occupations) -ammattiluokitukseen.

Lue lisää ammattiluokituksesta:

<http://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/kuvaus.html>

Tekijä(t) Ansala, Laura		
Nimike Ammattilaiset ja pendelöinti Helsingissä		
Julkaisija (toimiala tai laitos) Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitieto	Julkaisuaika 2021	Sivumäärä, liitteet 49, liitteet 6
Sarjan nimike Tutkimuskatsauksia - Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitieto		Osanumero 2021:2
ISSN (verkossa) 2737-002X	ISBN (verkossa) 978-952-331-953-0	Kieli suomi, ruotsi, englanti
Tiivistelmä Helsingin ja Helsingin seudun työmarkkinat ovat kooltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavat. Lähes kaksi viidestä seudulla asuvasta työllisestä hyödynsi näitä yhteisiä työmarkkinoita pendelöimällä, eli työskentelemällä jossain muussa seudun kunnassa kuin asuinkunnassaan. Tässä tutkimuskatsauksessa tarkastellaan Helsingin seudun ammattirakennetta ja pendelöintiä, sekä niiden välistä yhteyttä ja viimeaikaista kehitystä Helsingin näkökulmasta. Katsauksessa selvitetään, missä seudun erilaiset ammatillaiset asuvat ja työskentelevät, ja kuinka tyypillistä heille on käydä töissä etäämmällä asuinpaikastaan. Katsauksessa hyödynnetään Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoon perustuvaa ammattitilastoaineistoa, jonka tuorein käytettävissä oleva tieto kuvaa vuoden 2018 lopun tilannetta. Helsingin ammattirakenne poikkeaa muusta Suomesta. Ammatillista erikoistumista ilmenee erityisesti laki-, rahoitus- ja viestinnän aloilla sekä kulttuurialalla. 31 prosenttia Helsingissä asuvista työllisistä on erityisasiantuntijoita. Helsingissä on merkittäviä alueiden välisiä eroja työpaikkavaltaisuudessa ja ammattirakenteessa. Helsinki on riippuvainen muissa kunnissa asuvasta työvoimasta. Helsingissä työssäkäyvistä 40 prosenttia pendelöi Helsinkiin muualta. Toisaalta yli viidennes Helsingissä asuvista työllisistä työskentelee muualla. Työmatkaliikenne on vilkkainta Helsingin ja Espoon sekä Helsingin ja Vantaan välillä. Kuntarajojen tuntumassa ja liikenteellisesti helposti saavutettavilla alueilla pendelöinti on erityisen tyypillistä. Pendelöinnin yleisyys vaihtelee kuitenkin huomattavasti ammattiryhmittäin. Helsingin seudun kuntien työmarkkinoiden välillä on vahvat yhteydet, mutta ammattiryhmien välillä on kuitenkin suuria eroja siinä, kuinka paikallisesti tai seudullisesti ne ihmisiä työllistävät. Täten myös erilaisilla työmarkkinamuutoksilla voi olla hyvinkin erilaisia alueellisia seurauksia eri ammattiryhmissä. Tarkastelemalla edeltävien vuosien kehityskulkuja tutkimuskatsaus auttaa hahmottamaan, millaisia nämä seuraukset voivat olla.		
Asiasanat Ammatti, pendelöinti, työlliset		
Hinta hinnaston mukaan	Jakelu puh. 09 310 36293	

**Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
kaupunkitieto**

Julkaisutilaukset
p. 09 310 36293

Internet
www.hel.fi/kaupunkitieto